Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
[Б]УРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

[...] 1921 оной [...]21-hээ гарана | № 281 (16804) | 1984 оной декабриин 7, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

«ДЭЛХЭЙН ВРАЧНУУД ЯДЕРНА ДАЙЕ САРАХЫН ТҮЛӨӨ» УЛАСХООРОНДЫН ХҮДЭЛӨӨНДЭ

«Дэлхэйн врачнууд ядерна дайе сарахын түлөө» хүдэлөөнэй дүрбэдэхи конгрессhээ абаhан хандалгатай анхаралтайгаар танилсабаб.

Таанадай ажал ябуулга энэрхы hайхан сэдьхэлээр нэбтэрэнхэй байна, ушарынь юуб гэхэдэ, хүнүүдэй элүүр энхэ байха, ажаябаха тухай анхарал оролдолго тэрэнэй үндэhэ hуурида табигдана гэhэн тэрээн соохи бодолнууд энээнние гэршэлнэ. Тэдэнэй ами наhанда аюул тохёолдуулжа болохо бүхы юумэнhээ аргалжа байhан хүнүүдээ аршалан хамгаалхыень врачнуудые уялгалдаг Гиппократай тангариг ядерна буу зэбсэгэй үе сагта шэнэ шэнжэтэй болож байнхай.

Хэрбээ иимэ дайн hүжэрэн дэлгэрбэл, айхабтар ехэ аюултай «hүүлшын үбшэн тахал болохо» байна гэжэ таанад ядерна дайнай медико-биологическа уршаг хойшолонгуудые шэнжэлхэдээ, тон зүбөөр урдшалан hануулбат. Имагтал мүнөө үе сагай хүгжэлтэ дэбжэлтын хуби заяан тухай бэшэ, харин биологическа юумэн болохо хүнние аршалан хамгаалха тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Ядерна дайнай хэмжээе «хизаарлажа» болохогүй гэхэдээ, таанад зүбөөр тайлбарилнат. Харюусалгагүй политигуудай гаргаhан алдуу эндүүhээ уламжалан, бүмбэрсэг дэлхэй үнэhэн шандаруу болошоходоо магадгүйл.

Зарим гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй «ядерна дай» үүдхэхые hанаашалжа байhаниинь аюултай гэжэ танай конгрессүүдэй нэгэн тон зүбөөр тэмдэглээ hэн. Сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые оролдожо, эдэ ажал ябуулагшад хуурай газарта, океанууд дээрэ буу зэбсэгүүдые тодхон табина, харин мүнөө замбуулинай дайдада зэбсэг хэрэгсэлнүүдые түхеэрхые hанаашална.

Заhаруулагдашагүй юумэ зогсоохо гэhэн таанадай халуун хүсэл эрмэлзэлые Советскэ Союзда hайшаан дэмжэнэ. Ядерна буу зэбсэгэй хэзээдэшье хэрэглэгдэхэгүйн түлөө хүнэй түбхын түрүүшын эрхэ—ажаябаха эрхэ бодото дээрээ хангахын түлөө бидэ залан сэхээр тэмсэнэбди.

СССР ядерна буу зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэhэн уялга абаад, ядерна түхеэрэлгэнүүдые тэрэ хэмдэнь үлөөхые, ядерна зэбсэг туршалгануудые бүримүhэн болюулха тухай үгээ өйлголсохые дурадхана.

Замбуулинай буу зэбсэг тухай асуудалые шиидхэхэ гээшэ мүнөө түбхын түрүүшын удха шанартай болонхой. Хэрбээ тэрэниие найдамтайгаар зайсуулан сараагүй hаа, замбуулинай дайдада буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха талаар мүнөө хүрэтэрөө түйлаhан бүхы юумэ буруу hүргэхэ, бусад шэглэлнүүдээр буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээхэ, ядерна дайнай аюулые улам үргэдхэхэ байна.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, ядерна түхеэрэлгэнүүдые хорихо, эсэсэй эсэстэ тэдэниие гүйсэд усадхаха арга олгоhон харгы замуудаар урагшаа дабшаха эгээл таарамжатай шиидхэбэринүүдые абахаар СССР бэлэн лэ.

Дайнай hүжэрэлгын аюулые hулаpуулха талаар амжалта түйлаха байhандаа батаар этигэн найдаhан Советскэ Союз ядерна ба замбуулинай буу зэбсэгүүдтэ хабаатай бүхы асуудалнуудаар али алиндань таарамжатай үгээ ойлголсолгонуудые түйлаха зорилготойгоор совет-американ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадахые бэлдэжэ байна.

Дэлхэй дээрэхи үйлэ хэрэгүүдэй саашадаа ядерна буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгын шэнэ шатануудаар бэшэ, харин эб найрамдалые, аюулгүй байдалые бэхижүүлгын, түгшүүрилые hулаpуулгын, этигэл найдалай замаар саашадань хүгжөөхые үнэхөөрөөшье хүсэжэ, оролдожо, байhан бүхы хүнүүдтэй үнэн зүбөөр, бүтэмжэтэй hайнаар ажалаа ябуулхаар бэлэнбди.

hүрөөтэй, айхабтар үнэтэй ядерна буу зэбсэгүүдтэй бүхы гүрэнүүдэй хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түлөө түүхэтэ харюусалгатай байhанаа мэдэржэ, тодорхой үг зорилгонуудаараа ядерна дайнай hүжэрэлгын аюулые hулаpуулгада, уласхоорондын байдалые гуримшуулан hайжаруулгада нүлөөлхэ гээшэ мүнөө үеын түгшүүрилтэй оршон байдалда тон шухала удха шанартай байна.

«Ядерна дайн зайсуулан сарагдаха аргатай гэжэ врачнууд батална» гэhэн уряа доро танай хүдэлөөнэй дүрбэдэхи конгресс болобо. Эдэ үгэнүүдэй этигэл найдал эб найрамдалай хүсэнүүд илалта түйлаха аргатай гэhэн манай hанал бодолые элирхэйлэн батална. Дайн дажарта эсэргүүгээр улам үргэдэжэ байhан хүдэлөөн энээниие гэршэлнэ. Энэ хүдэлөөндэ врачнууд хүндэтэй hуури эзэлнэ.

Олониитэдэ ашатай туhатай зорилгоёо бэелүүлгэдэ саашадааш[ь]е амжалтануудые түйлахыень хүдэлөөндэ хабаадагшадта хүсэнэбди.

Танине хүндэлэгшэ К. ЧЕРНЕНКО.

[А]РАДАЙ [Х]ИНАГШАД

[...]эй hүүлшын hара эхилбэ. Хэдэхэн үдэрэй үнгэр[...]ын үшөө нэгэ хуудаhан ирагдахань. Совет хү[...]э сэдьхэлээ хананхай, омог баяртайгаар арбан [т]абан жэлэйнгээ дүрбэдэхи жэлые үдэшэжэ бай[...] үедэ хаа-хаанагүй фабрика ба заводуудта, [...]лон транспорт дээрэ, колхоз, совхозуудта үргэ[...]эрhэн социалис мүрысөөнэй эршэ хүсэн улам [...], арадай ажахын hалбари бүхэндэ шэнэ шэнэ [...]уд түйлагдана.

[...]шье, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани[...]эй Верховно Соведэй сесси дээрэ тэмдэглэгдэ[...]р, ойрын сагта хэхэ, бүтээхэ юумэмнай харюу[...] хүндэтэй. Нэн түрүүн, гүрэнэй түсэб болон [...] уялгануудаа заабол дүүргэхэ, харин арга бо[...]йбал, үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн шанга эрилтэ [...] Тиимэhээ эгээл эндэ арадай хинагшадай үүргэ [...]э болоно бшуу. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр парти ба [...]твын саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байhа[...]р орон доторoo түйлай ехэ ниитын хүсэн боло[...]а ха юм. Илангаяа hүүлэй жэлнүүдтэ арадай [...]ургаануудай нэрэ хүндые, мүн тэдэниие бүрил[...]лэлбэрилхэ хэрэгтэ арадай депутадуудай Сове[...]ргэдэг үүргые дээшэлүүлээ. Тэрэнь манай гүрэ[...]эн Хуули соо найруулагданхай, мүн «СССР-эй [хин]алта тухай» хуули» тусгаар баталагданхай. [...]иша оной октябриин эхеэр Москвада болоhон [...]агшадай бүхэсоюзна зүблөөн энэ хэмжээ ябуул[...]йhые үшөө дахин гэршэлэн харуулба.

[...], арадай хиналтын зургаанууд түсэбүүд ба [...]нуудай дүүргэлтые хинан шалгадаг, мүн гүрэ[...] эбдэхэ, мүнгэ зөөри хайра гамгүйгөөр гарга[...]козог нобшо ба албан хойрог ябадалнуудтай [...]дэг, хуули ёho сахиха хэрэгтэ туhалдаг гээшэ. [Б]одото ажал ябуулгаяа эрхилхэдээ, өөрыгөө [...]н эдэбхитэдтэ, ниитын гуримаар хүдэлдэг ара[...]ын бүлэгүүд болон постнуудта түшэглэдэг юм. [...]коллективүүд арадай хинагшадаар эгээн түрүү [...]ба этигэл найдабаритай хүнүүдые hунгадаг. [...]одо, ганса манай республикада [...] арадай хинагшад, тэдэниие хамтаруулдаг [...] гаран арадай хиналтын комитедүүд, бүлэгүүд [...]нууд тоологдоно. Тобшолон хэлэхэдэ, эдэнэрэй [...] урдахи уялгадаа харюусалгатайгаар хандажа, [...]н ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар, ажалай жу[...]нүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна. Зү[...] тиимэ байбашье, республикын арадай хинал[...]т бүлэгүүд болон постнуудай, хиналтын коми[...]гнабэшэ инспекторнүүдэй хүдэлмэриие гүнзэ[...] hургаха асуудалнуудта ходо анхаралаа хан[...]айдаг. Жэшээлхэдэ, районуудай комитедүүд [...]хи партийна организацинуудтай суг хамта [...]агшадай бүлэгүүд ба постнуудай хүтэлбэрилэг[...]рүү коммунистнуудые, дүршэл шадабаритай, [...]элтэй хүнүүдые табина, тэдэнэрэй хүдэлмэриие [...] болгохо тушаа хэмжээ ябуулганууд абтаhан [...] Үнгэрhэн тоосоото hунгалтын үедэ партийна [...]ы органуудта хиналтын бүлэгүүдэй олонхи [...]нэр мүн лэ hунгагдаа. Имагтал тэрэнэй ашаар, [хин]алтын ажал ябуулга тухай асуудалнууд пар[...]тедүүдэй пленум болон бюро, суглаанууд дээрэ [...]эгдэжэ, али болохо туhаламжа үзүүлэгдэнэ. [...]удтэ арадай хинагшадай бүхэсоюзна зүблөөнэй [...] зорюулагдаhан суглаанууд дээрэ, арадай хи[...]гаануудай хүдэлмэри бүхы талаhаа шэнжэлэг[...]анхи хараа зорилгонуудынь тодорхойлогдоно.

[...] арадай хинагшадай республиканска зүблөөн [...] болохонь. Иимэ суглаанууд «Октябрьска, [...]рожно, Хойто-Байгалай ба бусад районуудта [...]ээндэ үнгэрбэ. Илангаяа бүхэсоюзна зүблөөн[...]эмдуулан, арадай хиналтын зургаануудай хү[...] саашадань нарижуулан hайжаруулха ба пар[...]лбэрилгые шангадхаха тухай эрилтэнүүдые [...]тушаа асуудал хурсаар табигдана. Энэ [...]шарынь, хиналтын хүдэлмэри хадаа [...] ажабайдалдахи жэжэ божо дутагдалнуу[...]лгээр хизаарлагдаха ёhогүй. Хиналта хадаа [...]ха, элирхэйлхэ бэшэ, харин заhажа шадаха, [...]эрхэ бэшэ бодото хубилалтануудые бэелүүлхэ, [...]рэг дээрэнь тобойлгохо гэhэн В. И. Ленинэй [...]мартаха эрхэгүйбди.

[ДУТ]АГДАЛНУУДЫЕ САГ СООНЬ ЭЛИРХЭЙЛ[...]ЭЭ ТОМО ТАhАЛДАЛДА ХҮРГЭХЭГҮЙН [...]ДШАЛАН ХЭМЖЭЭ АБАХА ГЭЭШЭ [Ш]УХАЛА БАЙНА,— гэжэ нүхэр К. У. Черненко [...]— ДУТУУ ДУНДАНУУДЫЕ, ҮБЭРШЭЛ[...]РАhАН ШАЛТАГААНУУДЫЕ ТОН НАРИ[...]ЛГАХА ХЭРЭГТЭ ГОЛ ХҮСЭЕЭ ЗОРЮУЛ[...]ТЭЙ... СУХАРИЛТАГҮЙГӨӨР, БАЙДАЛАЙ [...]hАРТАР АЛИБАА ШАЛГАЛТЫЕ ЭР[...]ИНА. УШАР ИИМЭhЭЭ ШАЛГАЛТА, ДОН[...] БОЛОН ДУТАГДАЛНУУДЫЕ ЗАhАХА ХЭ[...]Н НИИТЭ БАЙХААР АРАДАЙ ХИНАЛТА [...]РЕЭ ЯБУУЛХА ЁhОТОЙ...»

[...]аар хаража үзэхэдэ, манай республика дотор [д]утагдалнууд яhала бии гэжэ сэхэ мэдэрээ. За[...]ияти болон эмхи зургаануудай, колхоз, сов[...]ргэдэхи арадай хиналтын гол бүлэг, постнууд[...] юумэ хэдэггүй хүнүүд дайралдадаг. Тиимэ[...] үүсхэл багатайгаар ажалладаг, үйлэдбэриин [...]удалнуудаар, коллективэйнгээ ажабайдалаар [...]рходоггүй байна. Эсэстэнь зарим газарта элдэб [...]үүдые муугаар хадагалха, hандаргаха, гүрэнэй [...] хайра гамгүйгөөр гаргашалха, үрихэ, хүн зондо [...]ээр хандаха гэхэ мэтэшэлэн ябадалнууд гара[...]аримтанууд Хурамхаанай, Яруунын, Сэлэнгын [...] районуудта шалгалтаар элирүүлэгдээ юм.

[...] хинагшадай хүдэлмэри гол түлэб партийна хү[...]дулдыдадагынь мэдээжэ. Тиимэhээл арадай [...] анхаралтайгаар ба хүндэтэйгөөр хандадаг [...]ы комитедүүдтэ, коммунистнууд-хүтэлбэри[...]арти ехэ эрилтэ табидаг. Энэл ушараар пар[...]омууд, партийна комитедүүд, арадай депута[...]едүүд, тэрэнэй гүйсэдкомууд арадай хинагша[...] хүдэлмэрсэр ходо hонирхожо, туhалжа, тэдэ[...]нь шагнажа, шухала хэмжээ абажа байха [...]хэдээ арадай хинагшадые hургаха, үүргэ ба [...] hайнаар ойлгуулан үгэхэ уялгатай. Саг үр[...]өө, семинар үнгэргэжэ байха шухала. Илан[...] оролдолго гаргажа, эрхим hайнаар хүдэлдэг [...]дүй дүршэл бүтэдын шадабари болгохын [...]хо гээшэ хойшолуулашагүй зорилгонуудай нэ[...]

[...] хиналтын органуудтай, арадай депутадуу[...]дэй комиссинуудтай, олониитын эдэбхитэдтэй [...] барисаатайгаар хүдэлбэл, арадай хинал[...]ын хараа байса дээшэлхэ байhаниинь лабтай. [...] хинагша — хэзээдэшье, хаанашье, ямаршье [...]шэн байха арюун нангин уялгатай. Тиимэл [...] политическэ ба мэргэжэлэй үндэр болбосо[...]ршагүй үнэн сэхэ, залан шууд хүн байха зэр[...]

РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй арбадахи сесси

БҮХЫ ЮУМЭ ХҮНЭЙ АША ТУhАДА

РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй арбадахи сесси декабриин 5-да Кремлиин Ехэ ордон соо хүдэлмэрээ эхилбэ.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат **Н. И. Масленников** 1985 оной РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэб, 1984 оной түсэбэй дүүргэлтэ тухай элидхэл хээ.

1985 оной РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэб партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэ үндэhэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. hунгаршадай захяанууд, 1981—1983 онуудай түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүд, 1984 оной хүдэлмэриин үрэ дүн энэ түсэб дотор хараада абтаhан байгаа.

1984 оной РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байhан тухайда элидхэлшэ саашадаа дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Ажалай бүтээсэ түсэбhээ гадуур дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые нэмэжэ хямдаруулха гэhэн партиин уряае хаа хаанагүй үргэнөөр дэмжэhэн байгаа. Энэ жэлдэ республикын промышленностьда ажалай бүтээсэ түсэбэй ёhоор 3 процентын орондо 4 процентээр дээшэлүүлэгдээ, продукциин өөрынь үнэ сэн түсэбhөө гадуур 0,5 процентээр нэмэжэ хямдаруулагдаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин, мүн барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин бүхы ургалта түйлагдаhан байна.

Республикын национальна доход, 1983 онойхитой жэшэбэл, 3,2 процентээр ургаа. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн түсэбэй ёhоор 3,5 процент болохо байhан hаа, 3,8 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Хүдөө ажахын ажалшад Эдеэ хоолой программые бэелүүлхын тула оролдосотойгоор хүдэлжэ байна. Энэ жэлдэ республикын зарим районуудта сагай уларилай хэды таарамжагүй байгаашье hаань, хүдөө ажахын бүхы продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн, арбадахи табан жэлэй дундуур хэмжээнтэй сасуулбал, 3,8 миллиард түхэригөөр дээшэлхэ юм.

Материальна үйлэдбэриие хүгжөөhэнэй, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлhэнэй үндэhөөр арад зоной hуудал байдал улам hайжаруулагдаhан байна. Энэ жэлдэ хүн бүхэнэй хүртэсэдэ бодото ашаг олзо 3 процентээр, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай hарын дунда зэргын салин хүлhэн 3,2 процентээр, харин колхознигуудай ажалай түлбэри 2 процентээр дээшэлхэ. Хэрэглэмжын ниитын фонднууд бүри хурдан түргэнөөр ургаха.

Республикын экономикын хүгжэлтэдэ hайн хубилалтануудай болоhониинь арсашагүй. Тиихэтэеэ хамта арадай ажахын зарим участогуудта амжалтануудай түйлагдаашье hаань, шиидхэгдээгүй зорилгонууд, хэрэглэгдээгүй арга нөөсэнүүд үшөөл ехэ байhаар гэжэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно. Хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилhэнhөө уламжалан, продукци үйлэдбэрилхэ, договорнуудай ба захилнуудай үндэhөөр тэдэ шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ даабаринуудай, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха түсэбүүдэй ба уялгануудай үндэhөөр тэрэниие эд хэрэглэгшэдтэ эльгээхэ түсэбүүдээ зарим нэгэдэлнүүд, предприятинууд дүүргэжэ шадаагүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Олохон предприятинууд үйлэдбэриин хүсэеэ, түүхэй эд, материалнуудые, түлишын-элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые алмаха талаар бии байгаа нөөсэнүүдые үшөөл гүйсэд ашагланагүй.

1985 оной РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбэй гол зорилгонуудые элидхэлшэ тодорхойлбо.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэб дотор урда тээхи үетэйнь жэшэбэл, олонхи гол шухала үрэ дүнгүүдээр ургалтын эршэ дэлисэ бүри үндэр ехэ байхаар хараалагданхай.

Ерэхэ жэлдэ республикын национальна доход 4 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр түсэблэгдэнэ. Энэнь табан жэлэй түсэбэй жэлэй дундуур хэмжээнэй ургалтатай адлирхуу байна. Ниитын ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар тэрэнэй бүхы ургалта түйлагдахаар хараалагдана, эдэ бүгэдэ гол түлэб арад зоной ажабайдалые улам саашадань hайжаруулха талаар гаргашалагдаха юм. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 3,8 процентээр ургаха ёhотой.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрын гол дүнгүүдээр ехэ даабаринууд түсэб дотор хараалагданхай, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалтын 95 процент абтаха байна. Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри, ашаа зөөлгэ бүри ехэдхэгдэхэ юм.

(Эхин. Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Республикымнай ажалай үдэр

ХУБИТАЯА ОРУУЛНА

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй 10 hарын туршада Загарайн ПМК-гай коллектив горитойхон амжалта түйлаба. Энэ хугасаа соо барилгашад 1 миллион 566 мянган түхэригэй хүдэлмэри хээ.

Хараалагдаhан түсэбөө дүүргэхэ хэрэгтэ Шулуута hууриин хүүгэдэй саадай байшан баридаг Борис Васильевич Постниковой комплексно бригадын, мүн Бэрээнэй Адаг тосхондо бодхоогдоhон 24 квартиратай байрын гэрэй досоо талын хүдэлмэри хэдэг Полина Осиповна Татарниковагай бригадын гэшүүд энэ түйлалтада горитойхон хубитаяа оруулаа.

Б. МИХАЙЛОВ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОБО

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой профком Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай түйлаhан Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолбо.

Үнгэрhэн долоон хоногой мүрысөөн баатар Тула хотын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн байна. Д. Ф. Старинскиин хүтэлбэрилдэг бэлэдхэлэй цехэй коллектив үнгэрhэн hарын түсэбые 107 процент дүүргэжэ, гол цехүүдэй дундаhаа шалгарба. Мүн хамhабариин цехүүдэй дундаhаа Ю. А. Лобашевой ударидадаг заhабарилгын-механическа цехэй хүдэлмэришэд түрүүлhэн байха юм.

Механическа цехэй мастер М. М. Григорьевичой даадаг участогай коллектив түсэбөө 104,7 процент дүүргэжэ, мастерска участогай дундаhаа эрхимлэжэ гараа.

Мүнөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй ээлжээтэ шатые Москва шадар түйлаhан түрүүшын илалтада заводой коллектив зорюулна.

К. МОСКОВЧЕНКО, заводой социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

ШАГНАЛ

Барилгын материалнуудай промышленностьда удаан сагай соо аша үрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын шэлэй заводой директор Анатолий Иванович **Богдановые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

«Жилгражданстрой» трестын 5-дахи барилга-хабсаралгын управленидэ арба гаран бригада тоологдодог юм. Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй эхинhээ хойшо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Анатолий Михайлович Николаевай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада түрүүлжэ ябана. Бригададань 15 хүн хүдэлдэг. Тэдэ бултадаа хэдэн мэргэжэл шудалhан, дүршэлтэй барилгашад юм. Тиимэhээ ямаршье орёо даабари саг болзор соонь бэелүүлээд лэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) бригадир А. Николаев, барилгашад; А. Гайворонский, В. Сыренов, В. Данчинов, А. Бабушкин.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХУРЬГА АБАЛГЫН УРДА ТЭЭ

Бэшүүрэй районой «Еланский» колхозой эхэ хонидой отарануудта хурьга абаха харюусалгатай хаhа hара болоод эхилхэнь. Мүнөө эндэхи хонишодой юhэн бригаданууд шэнэ түл абахаар гүйсэд бэлдэнхэй.

Байгша ондо тус ажахынхид 4500 эхэ хонинhоо 3800 хурьга абаха гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 86 хурьга абажа, томо болгохо зорилготой.

Колхозой правлени эдэ үдэрнүүдтэ хонишодой бригада бүхэндэ хурьга абаха хүнүүдые томилhон байна. Эдэнэр ахалагша хонишодтоёо хамта хурьгадайнгаа байрануудые дулаалалсаа, сагаадалсаа, досоонь харша хаамагуудаар элдэбын таhалгануудые хэлсээ. Мүнөө отара бүхэндэ нарhанай шэлбүүhэн буулгагдажа байна. Мүн лэ минеральна элдэбын зүйлнүүдээр брикедүүдые хэнэ.

Бригада бүхэн улаан булангуудаа түхеэрнэ, хонишод энэ харюусалгатай хаhа соогоо хэды шэнээн түлбэри, нэмэлтэ түлөөhэ абаха гуримтаяа танилсана. Жэшээлхэдэ, колхозой хонин hүрэг эрхилэгшэд хонин бүриhөө хурьга абаад, нэгэшье толгой гарзалуулангүйгөөр түлжүүлжэ, 50 процент хүрэтэр нэмэлтэ түлбэри абаха ёhотой.

«Еланский» колхоз гүрэндэ ноохо худалдаха энэ табан жэлэй дүрбэн жэлэйнгээ түсэбые 108 процент дүүргэжэ шадаа. Тэдэнэр байгшашье онойнгоо даабариие дүүргэхээр эрмэлзэнэ.

Ажахын түрүү хонишод Н. З. Санжаловагай, В. Б. Зандаковай, Д. А. Поповой даадаг бригаданууд хонин бүриhөө хурьга абахаар зориғжонхой.

И. ВИКТОРОВ.

ХАНИ БАРИСААМНАЙ БЭХИЖЭНЭ

Финляндиин национальна hайндэртэ — бэеэ даадан байдалай үдэртэ зорюулагдаhан олониитын түлөөлэгшэдэй баярай суглаан декабриин 5-да Москвада болобо.

Хани барисаан, харилсаа холбоон ба нэгэ нэгэндээ туhалалсалга тухай 1948 ондо баталагдан абтаhан договорой үндэhөөр хоёр талын харилсаанай амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байhанда сэдьхэлээ ханажа байhанаа үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ. hаяхан 20 жэлэй болзороор hунаагдаhан энэ документ али бүхы асуудалнуудаар совет-финляндиин хани барисаае, харилсаа холбооe хурдан түргэнөөр хүгжөөлгын бата үндэhэ hуури болоно.

СССР-эй ба Финляндиин хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд хани барисаае, худалдаа наймаанай холбооe саашадань хүгжөөхын тула тодорхой удха шанартай байна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

СССР-тэй олон янзын харилсаагаа хүгжөөлгэдэ, хани барисаагаа бэхижүүлгэдэ манай орон ехэ анхаралаа хандуулдаг юм гэжэ «Финлянди—Советскэ Союз» гэдэг бүлгэмэй делегациие толгойлогшо, Финляндиин министр Э. Куускоски-Викатмаа мэдүүлбэ.

(ТАСС).

УРШАГТА АЮУЛЫЕ ЗАЙСУУЛХА

«Дэлхэйн врачнууд ядерна дайе зайсуулан сарахын түлөө» гэжэ уласхоорондын хүдэлөөнэй түрүүлэгшэнэрэй пресс-конференци декабриин 5-да Москвада болобо. Академик Е. Чазов ба профессор Б. Лаун (США) совет болон гадаадын журналистнуудай урда үгэ хэлэбэ.

Манай хүдэлөөнэй ажабайдалда ехэ үйлэ хэрэг болобо, гэжэ пресс-конференциие нээхэ зуураа академик Е. Чазов хэлээ. «Дэлхэйн врачнууд ядерна дайе зайсуулан сарахын түлөө» гэжэ хүдэлөөнэй IV конгрессэй хандалгада нүхэр К. У. Черненкын эльгээhэн харюуе бидэ абаабди. Хельсинкидэ болоhон конгрессто хабаадаhан 53 ороной түлөөлэгшэд хоёр гүрэнэй — СССР-эй болон США-гай толгойлогшонорто хандалга эльгээhэн юм гэжэ hануулhуу. Уласхоорондын байдал хэзээдэшье иимэ бэрхэтэй хүшэр байгаагүй, тиимэhээ тохёолдоhон байдалhаа гараха арга зам бэдэрхэ хэрэгтэй гэжэ документ дотор заагдаhан байгаа.

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй хэзээдэшье хэрэглэгдэхэгүйн, ажамидарха гэhэн хүнэй тон түрүүшын эрхын бодото дээрээ бэелүүлэгдэхын тула Советскэ Союз залан шууд оролдоно гэhэн К. У. Черненкын үгэнүүд бидэниие илангаяа урмашуулна.

Совет хүтэлбэрилэгшын харюуе бидэ ехэ ханалтатайгаар угтан абабабди, мүнөө США-гай президентhээ харюу хүлеэнэбди, гэжэ профессор Б. Лаун журналистнуудта мэдүүлбэ. Дэлхэйн 100 мянганhаа дээшэ медигүүдые өөhэдынгөө зэргэнүүдтэ тоолодог врачнуудай хүдэлөөе агуу ехэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын мэдэрhэн баримта ехэ удха шанартай. Манай хүдэлөөнэй конгрессто хабаадагшадай хандалгада найруулагдаhан тобшололнуудые К. У. Черненкын харюу дотороо сүм хубаалдаhаниинь шухала.

«Дэлхэйн врачнууд ядерна дайе зайсуулан сарахын түлөө» хүдэлөөнэй уласхоорондын IV конгрессэй хандалгада нүхэр К. У. Черненкын үгэhэн харюугай текст пресс-конференци дээрэ журналистнуудта барюулагдаhан байна.

Удаань Е. Чазов Б. Лаун хоёр хэблэлэй түлөөлэгшэдэй асуудалнуудта харюусаа.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

НИИТЫН ЭДЭБХИ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭН...

Энэ асуудал хадаа партиин гэшүүн бүхэнэй КПСС-эй Уставаар тодорхойлогдоһон эрилтэнүүдые хэр зэргэ дүүргэжэ ябаһые элирхэйлэн харуулгатай сэхэ холбоотой зүйл болоно. Коммунист хүнэй үндэр нэрэ зэргые хүндэлэлгэ, тэрэнэй тухай суг хүдэлдэг нүхэдэйнь, нютаг зонойнь магтан дурдалга имагтал тус бүхэнэйнь ажалай болон политическэ эдэбхиһээ эшэ үндэһэтэй бшуу.

Өөрынгөө бодото ажалаар коммунизм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, хубиингаа бэшэ, харин хамтын хэрэгэй түлөө хүсэл оролдолгоёо гаргаха, партиин политическэ үнэн шууд тэмсэлшэ байха гэһэн уг зорилго коммунистын үмэнэ табигдана. Партийна ажабайдалай ёһо гуримые, коммунис үзэл сурталай зан заншалые жэншэдгүй баримталхаһаа, хүсэндэнь хүргэхын түлөө тэмсэхэһээ ондоо ямар тусгаар эрилтэ байлтайб даа.

Энээнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй XXVI съездын, тэрэнэй удаа болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй эрилтэнүүдэй үндэһөөр коммунистнуудай ажалда болон ниитэ-политическэ ажабайдалда хабаадалгые эдэбхижүүлхэ талаар районой партийна организацинуудай ябуулдаг хүдэлмэри тухай асуудал энэ жэлэй сентябрь һарада зарлагдаһан КПСС-эй райкомой пленум дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

КПСС-эй Уставаар, партийна документнүүдээр тодорхойлогдоһон эрилтэнүүдые бэелүүлэн, коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлхэ, ажалша коллективүүдэй ажал хэрэгтэ тэдэнэй үзүүлдэг нүлөө үргэдхэхэ талаар районой промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, эмхи зургаануудай болон совхозуудай партийна организацинуудай ябуулжа байһан хүдэлмэри яһала шэнжэлэгдэһэн, зохихо тобшолол хэгдэһэн байна гэжэ тэмдэглэлтэй.

Манай районно партийна организаци эхин 112, цеховэ 90 организацитай, мүн партийна 80 бүлэгүүдтэй юм. Тодорхойлон хэлэхэдэ, ехэшье, багашье коллектив бүхэндэ заатагүй коммунистнууд хүдэлнэ, партийна организаци байгуулагданхай гээшэ. Ехэнхидээ тэдэ бүгэдэ ажалшадай дундахи партиин бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ байһан тула тэрэнэй политикые, директивэ болон шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула эмхидхэлэй болон политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг, ябуулха уялгатайшье.

Энэ талаар манай районда нэгэ жэгдэ һайнаар хүдэлдэг, эдэбхи эрмэлзэлэй жэшээ харуулдаг партийна организацинууд, илангаяа өөрынгөө уялгые, Уставай эрилтэнүүдые сэбэр сэхээр дүүргэжэ ябадаг, ажалшадай дунда хүндэтэй болоһон коммунистнууд олон. Жэшээнь, Тимлюйн цементын заводой партийна организациин хүдэлмэри һайн сэгнэлтэдэ хүртэдэг гээшэ. Хүн бүхэниие үйлэдбэриин бодото эзэн байха, хүдэлмэриин эсэсэй арьбан үрэ дүнгэй түлөө тэмсэхэ гүн сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ гэһэн зорилго ажал ябуулгынь гол үндэһэ һуури болодог.

Тус предприятиин диилэнхи олон коммунистнууд үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Цеховэ парторганизаци, партийна бүлэг, коммунист бүхэнэй эдэбхиие дээшэлүүлхын тула заводой парткомой сагүргэлжэ оролдолго гаргажа байдагынь һайшаалтай. Үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта коммунистнуудые тааруугаар хубаарилан табижа шададаг байһанай ашаар партийна нүлөө улам үргэдэнэ. Партийна болон хүдэлмэришэдэй суглаанууд, захиргаанай ажал ябуулгые хинаха комиссинуудай хүдэлмэри, кадрнуудай политическэ болон экономическа һуралсал энэ ушарта шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг байна.

Заводой коллектив нэгэ жэгдэ һайнаар, амжалтатайгаар хүдэлнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан байна. Тус предприяти түсэбтэ даабаринуудаа ходо үлүүлэн дүүргэдэг, тэрэнэй үйлэдбэрилһэн продукциин гурбанай хоёр хубинь Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэйгээр хэрэглэгшэдтэ ябуулагдана. Энэ богонихон жэшээ хадаа коммунистнуудай ажалай болон политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхын тула заводой парткомой ябуулдаг оролдосотой хүдэлмэриин үрэ дүн болоно.

Сэлэнгын целлюлоз-картоной комбинадай, Тимлюйн асбесто-цементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой, Кабанскын автотранспортна предприятиин, Байгал-Хударын совхозой, Кабанскын загаһанай заводой партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй болон үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулха талаар баян дүршэлтэй болонхой. Энэнь коммунистнуудай харюусалгые шангадхаха, эдэбхи үүсхэлыень хүгжөөхэ хэрэгтэ, хэнэйшье мэдэһээр, һайнаар нүлөөлнэ.

Брянскын ОРС-ын, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай Каменск поселогой конторын, рельснүүдые холбодог 32-дохи поездын, оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» гэжэ нэгэдэлэй Бабушкиндахи филиалай партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгые һайшаамаар. Эдэ парторганизацинуудай коммунист бүхэн коллективэй бүхы хүдэлмэриин түлөө харюусалгатай байһанаа үнэн сэдьхэлһээ мэдэрдэг, хамтын хэрэгтэ өөрынгөө хубитые шадаал һаа ехээр оруулхые хүсэдэг, партийна болон ажалай журам нарииhаар сахидаг байна бшуу. Иимэ байдал имагтал парткомой гү, али партбюрогой сэхэ шууд, холын бодомжотой хүтэлбэриин аша үрэ мүн гэжэ тэмдэглэхэ хүсэл түрэнэ.

Эдэ парторганизацинуудай ажал ябуулгын онсо шэнжэнь юуб гэхэдэ, тэндэхи парткомууд, партбюро болон секретарьнар хүдэлмэреэ шадамараар түсэблэнэ, коммунист бүхэнэй партийна даабарииe тааруугаар тодорхойлно, шухала асуудалнуудые партийна суглаанай үзэмжэдэ табина, тодорхой шиидхэбэри абахые оролдоно. Тиихэ зуураа шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха зохихо гурим тогтоогдонхой, коммунистнуудай партийна даабаряа, Уставай эрилтэнүүдые хэр дүүргэжэ байһан тухай ходо мэдээсэгдэжэ байдаг юм. Иимэл байхада партийна организациин хүдэлмэри өөрын гол зорилготой, коммунистнууд даабан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр хүдэлдэг байна.

Гэхэ зуура, сэхыень хэлэхэдэ, Уставай эрилтэнүүдһээ хазагайрдаг, ниитын ажабайдалда таарахагүй ябадал гаргадаг баримтануудтай эбсэдэг, зохихо тобшолол саг дары хэдэггүй жэшээнүүд манай ажабайдалда ушардаг. Зарим парторганизацинуудай секретарьнар өөһэдөө партийна журам эбдэдэг байна. Энэ жэлдэ КПСС-эй райкомой бюро дээрэ Хандалын совхозой, Байгалай туршалга-үйлэдбэриин ажахын парткомуудай секретарьнар М. Дмитриевэй, А. Кобылкинай партиин гэшүүнэй үндэр нэрэ зэргые хухалһан ябадал тухай асуудал зүбшэгдөө һэн. Тэдэнэр партийна шанга зэмэдэ хүртэхэ баатай болоо һэн.

Тэрэ бюрогой һүүлээр эдэ хоёр томо ажахынуудта совхозой бүхы коммунистнуудай хамтын суглаан зарлагдаһан байна. Жэшээнь, Хандалын совхозой партийна суглаанай зүбшэн хэлсэлгэдэ «Коммунистнуудай ажалай болон политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхэ талаар совхозой парткомой болон партийна эхин организацинуудай хангалтагүйгөөр ябуулһан хүдэлмэри тухай» асуудал табигдаа. Үнэхөөрөө, хэмһээ хэтэрһэн байдалай тохёолдохоло иимэ шанга асуудал зүбшэгдэхэ болоо гээшэ aаб даа.

«Сельхозхимиин» районно нэгэдэлэй партийна организациин хүдэлмэридэ дутагдалнуудай олон бии байһаниинь элирхэйлэгдээ һэн. Шэнэ, түрүү ажалша хүнүүдые партида абаха, тиигэжэ зэргэеэ бэхижүүлхэ, партийна нүлөө үргэдхэхэ гэжэ эндэ оролдолго гаргагданагүй. Энэ предприятида ажалладаг 42 трактористын оройдоол гурбаниинь коммунист, харин тиихэдэ 30 шофёрнуудай дунда нэгэшье коммунист байхагүй. Энээнһээ уламжалан үйлэдбэриин гол участогууд партийна организациин хүтэлбэри болон хиналтаһаа хажуу талада үлэнэ. Үшөө нэгэ ехэ дутагдалынь гэхэдэ, үнгэрһэн жэл хахадай туршада эндэ нэгэшье хүн партида абтаагүй байна.

Коммунистнуудай ажалай болон ниитын эдэбхиие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ партийна суглаан хүмүүжүүлхы ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. КПСС-эй райком, партком болон партбюронууд саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ партийна суглаа үнгэргэлгэ гуримшуулагдаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Диилэнхи олон организацинуудта партийна суглаан КПСС-эй Уставаар тодорхойлогдоһон болзор соо, һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэнэ. Тэдэнэй үзэмжэдэ партийна организациин, коллективэй үйлэдбэриин болон ниитын ажабайдалда хабаатай шухала асуудалнууд табигдана, тодорхой тогтоолнууд абтана. Энэ хэлээшые партийна олон организацинуудай хүдэлмэриин жэшээ дээрэһээ баримталжа боломоор. Гэбэшье тэдэ бүгэдые эндэ тоолоһоной үлүү гэжэ һананаб. Зарим дутагдалнууд тушаа богонёор тогтоо һаа дээрэ хаш. Тэрэл пленум дээрэ 8-дахи СМУ-гай, Клюевскэ леспромхозой, Оймооой мебельнэ фабрикын хүдэлмэри горитой шүүмжэлэлдэ ороһон байгаа. Эдэ парторганизацинуудта хамтын суглаан үсөөн болодог, зарлагдахадаашье бэлэдхэлгүйгөөр, ёһын тэдысэ үнгэргэгдэнэ, шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэгдээ.

Партийна бүлэгүүдтэ, эхин болон цеховэ парторганизацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо дүүрэбэ. Тэдээн дээрэ коммунистнуудай ажалай болон ниитын эдэбхиие дээшэлүүлхэ талаар шухала үргэн хөөрэлдөөн болоо. Энэ кампаниин дүн согсологдохо, парторгануудай һуралсал үнгэргэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Коммунист хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые шангадхаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Нюуһан далдалһанай хэрэг юун байхаб.

Үшөө нэгэ асуудал тушаа халта тогтолтой хаш. Коммунистнуудай ажалай болон ниитын эдэбхиие дээшэлүүлгэдэ марксистско-ленинскэ болон экономическа һуралсал гол һуури эзэлдэг шуу. Тиимэһээ һуралсалай үнгэрһэн жэлэй дутагдалнуудые хараадаа абажа, эхилээд байһан шэнэ жэлэй һуралсалые эмхитэйгээр, үрэ дүн һайнтайгаар үнгэргэхэ зорилго хараалагдана, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд дотор иимэ эрилтын табигдаһаниинь мэдээжэ. Тэрэниие бэелүүлгэ хадаа манай мүнөөдэрэй уялга мүн.

А. ПОПОВ,
КПСС-эй Кабанскын райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ТАШКЕНТ. Узбекистанай ниислэлһээ холо бэшэхэнэ «Солнце» гэжэ шэнэ научно-үйлэдбэриин комплекс байгуулагдажа эхилээ. Эндэ наранай элшэ хэрэглэн айхабтар сэбэр, холисогүй вад, ямаршье халуунда хайлахагүй материалнуудые, металлнуудые абаха арга хангагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хоёр метр диаметртэй наранай пеэшэнүүдые инженернүүд Л. В. Нечаева, Е. Б. Тасыбаев гэгшэд хабсарган табижа байна.

ТАССАЙ фотохронико.

УЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ҮЙЛЭДБЭРИҺӨӨ ЭРШЭ АБАЖА...

«Госкомсельхозтехника» нэгэдэлэй районно отделениин партийна организацида хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай дунда үзэл суртал хүдэлмэри ябуулха хэрэг ехэ удхa шанартай юм. Бүхы хэмжээ ябуулганууд комплексно гуримаар үнгэргэгдэдэг байна. Лекци, хөөрэлдөө, политинформацинуудһаа гадна предприятиин Соёлой байшан соо үдэшэнүүд ходо эмхидхэгдэдэг гээшэ. Имагтал Соёлой байшангай штатна хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, харин эдэбхитэд энээндэ үргэнөөр хабаададаг байха юм.

Предприятиин холын хараата түсэб соо ниитэ-политическэ хүдэлмэри тухай асуудал онсо һуури эзэлдэг байна. Һарын түсэбүүдтэшье энэ хүдэлмэри заабол тодорхойгоор хараалагдадаг гуримтай. Жэшээнь, апрель һарада үнгэргэгдэхэ коммунис субботнигто бэлэдхэл тухай болон ажалшадые атеис ёһоор хүмүүжүүлгын асуудалнууд партбюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Май соо «Журам сахилга — ажабайдалай социалис ёһо заншалай таһаршагүй хуби» гэһэн асуудалаар партийна суглаан болоһон байха юм. Эндэ профкомой түрүүлэгшэ коммунист В. П. Кобунова элидхэл хээ һэн.

Четверг бүхэндэ хүдэлмэришэд болон алба хаагшад политинформацида суглардаг гуримтай юм. Парторганизациин секретарь Ю. И. Павлов, түсэблэлгын-экономическа таһагай начальник Г. Н. Шилин, худалдаа наймаае эрхилэгшын орлогшо П. Д. Козаков, «Госкомсельхозтехника» нэгэдэлэй райотделениие эрхилэгшэ Л. Е. Федоров болон предприятиин бусад хүтэлбэрилэгшэд, коммунистнууд политинформацинуудые үнгэргэдэг байна. Өөрынгөө үйлэдбэриһээ жэшээнүүдые хэрэглэжэ хөөрэлдөөнүүдээ хэхэдэнь, шагнагшад яһала һонирходог, олон асуудалнуудые һурадаг байха юм.

Ниитын эмхи зургаануудай ажал ябуулгада партийна бюро ехэ анхарал хандуулдаг гээшэ. З. А. Михалева түрүүтэй нүхэдэй сууд һайнаар хүдэлдэг юм. Хэн нэгэниие харюусалгада хабаадуулхаһаа урид хүтэлбэрилэгшэд, сүүдэй эдэбхитэд тэрээнтэй ойлгууламжын, һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулдаг. Эдэ хэмжээнүүдһээ үрэ гараагүй хадань, зэмэтэниие нүхэдэйнь урда һайсахана улайлгаад-сайлгаад, хэһээлгын ямар хэмжээ абаха тухай тодорхой шиидхэбэри баталжа, олондо соносходог байна.

Предприятиин эхэнэрүүдэй совет өөрынгөө үүргые һайнаар дүүргэжэ, зондоо хүндэлэгдэдэг байха юм. Тэрэнэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан хүүгэдэй саадые даагша О. Д. Иванова нилээд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тус соведэй эдэбхитэдэй эмхидхэһэн хэмжээ ябуулганууд олоной һонирхол татадаг, хүмүүжүүлхы удхатай байдаг юм.

Арадай хиналтын бүлэгые коммунист П. Д. Козаков толгойлдог байна. Жэлэйшье, кварталайшье түсэбүүдээр тэдэнэр цехүүдэй үйлэдбэриин ажал ябуулгые, трактор, комбайн болон хүдөө ажахын бусад техникэ заһабарилгын шанарые, запчастьнуудые гаргашалгые, ажалай журам сахилгые нарийнаар шалгажа, предприятиин хүтэлбэридэ горитой туһаламжа үзүүлдэг байха юм.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдтэ һайн нүлөө үзүүлдэг гээшэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлэй түсэбэй ёһоор ДТ-75 түхэлэй 450 трактор заһабарилха һаа, 454 трактор «Госкомсельхозтехникын» мастерской соо бэлэн болгогдоо. Байгша оной арбан һара соо 309 трактор заһабарилагдаа. Жэлэй дүүрэтэр түсэб заабол дүүргэгдэхэ. Харин комбайн заһабарилгаар жэлэй түсэб үлүүлэгдээ: 40-эй ороң комбайн мастерскойһоо раа.

Журамтай хүнүүд бү... тэйгээр хүдэлдэг гэжэ дээжэ. Журам эбдэгш... ябуулагдадаг тэмсэлд... лой байшангай хүдэ... лэгшэд эдэбхитэйгээр баададаг юм. Тэдэнэй сөөр ханын газетэ... шог ёгто «хара самбар» гагдадаг байна.

— Ажалшадай ни... эдэбхи үүсхэлые ... лүүлхэһээ, даалгаб... хэрэгтээ харюусалгата... хандаха ябадал хүмүү... хэһээ шухала зорилго ... мунистнуудта үгы юм... ниие дүүргэлгэдэ ... бэелүүлдэг хүмүүжү... бүхы хэмжээ ябуули... шэглүүлэгдэнхэй,—гэжэ ... тийна организациин ... ретарь К. И. Павлов ... рөө һэн.

В. ЖАРК...,
манай штатнаб... корреспон...

Совет орон дотор

ЭРДЭМТЭД — МЕЛИОРАТОРНУУДАЙ ПАРТНЕРНУУД

ЛОМОНОСОВ (Ленинградска область). «Копорье» совхозой ажалшадта 200 гектар шанаржуулан һайжаруулһан газар тарялан дамжуулһан мелиораторнуудтай адли эрдэмтэд-аграрнигууд шанарай түлөө харюусаха байна. Тэдэнэр газар тарялан шанаржуулан һайжаруулха арга технологи зохёоһон, тэдэниие нэбтэрүүлхэ отрядуудые байгуулһан байгаа. «Ленмелиорация» нэгэдэлэй бригадануудай бүридэлдэ тэдэнь оруулагданхай.

Шанаржуулан һайжаруулха арга технологи зохёоһон, тэдэниие, нэбтэрүүлхэ отрядуудые байгуулһан байгаа. «Ленмеханизация» нэгэдэлэй бригадануудай бүридэлдэ тэдэнь оруулагданхай.

Шанаржуулан һайжаруулагдаһан газарые үрэ түгэсөөр ашаглан хэрэглэхэ асуудалнуудые эрдэмтэд түрүүшынгээ жэл шиидхэнэ бэшэ. Мүнөө жэлдэ тэдэнэр газар тарялан шанаржуулан һайжаруулха комплексно системэ байгуулаа юм. КПСС-эй ЦК-гай һайшаан дэмжэһэн «Интенсификация-90» гэжэ программа һайжаруулагдаһан газарай шанарые һайжаруулха зорилгонуудые шиидхэлгэдэ научна элдэб түбүүдэй мэргэжэлтэдэй хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдхэхэ арга олгоһон байгаа.

Үрэжэл муутай газартай ажахынуудта шэнэ системэ хэрэглэгдэдэг. Жэлэй дүүрэтэр Ленинградай мелиораторнууд үшөө дүрбэн мянган гектар шанаржуулан һайжаруулагдаһан газар ажахынуудта тушааха байна.

НАЙДАМТАЙ ҺАЙНААР ХАНГАХА

ЛЯМБИРЬ (Мордвагай АССР). Мордвагай Лямбирска РАПО-гой техническэ хамтадхагдамал албанда хүдэлжэ эхилһэн тусхай шэглэлтэй цех малай фермэнүүд болон комплекснуудта оньһон түхеэрэлгэнүүдые һайн шанартайгаар хангаха арга олгоно.

Ажахынуудтай баталагдаһан графигай ёһоор хэрэгтэй хүдэлмэри хэхын тула нүүдэл мастерскойнуудтай комплексно бригада фермэнүүдтэ ошодог. Цехтэ запас частьнуудые үйлэдбэрилхэ участогууд байгуулагданхай.

Мал ажалай продукци худалдаха даабаринуудай хэр зэргээр дүүргэгдэһэнһээ заһабарилагшадай хүдэлмэриин түлбэри сэхэ дулдыдадаг болоо. Түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлһэниинь үсөөн тоотой хүнүүд заһабари хэдэг болоо юм. Харин мал ажалай фермэнүүд болон комплекснуудта продукци үйлэдбэрилхэ түсэбүүдые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэжэ байнхай. Жэшээлбэл, нёдондо жэлэй энэл хугасаатай сасуулхада, 10 процентээр ехэ мяхан, 5 процентээр ехэ һүн худалдагдаа.

ХҮГЖЭМ — МИНИИ ЖАРГАЛ

МИНСК. Дайнай жэлнүүдтэ белорус эжынэрэй гаргаһан баатаршалгада залуу белорус композитор В. Кондрусевичэй «Крылья памяти» гэжэ балет зорюулагдана. Белоруссиин ССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрай репертуарта тэрэ оруулагдаа.

Фортепьянын классаар хүгжэмэй һургуули, Гродныe хүгжэмэй училищи ба Белоруссиин Гүрэнэй А. В. Луначарскиин нэрэмжэтэ консерватори В. Кондрусевич дүүргэһэн байгаа. Теэд пианист хүбүүн хүгжэм зохёодог гэжэ мэдэхэ хүнүүд үсөөн һэн.

СССР-эй арадай артист Е. Глебов хүгжэмшын түрүүшын туршалгануудтай танилсахадаа, тэрэнэй бэлиг шадабаритай байһые таажа, хамаг юумые шиидхээ бэлэй. Нэгэ дипломтой байбашье, Владимир артистын хүтэлбэрилдэг хүгжэм найруулгын класста ороо һэн. Тиигэжэ Я. Дупалын үгэ дээрэ бэшэгдэһэн «Предание» гэжэ оратори, фортепьяно дээрэ наадагдаха пьесэнүүд симфоническа поэмэнүүд, «Буратино» балет бэшэгдээ һэн.

Хүгжэм зохёохо гээшэ наһанаймни хэрэг, зол жаргални гэжэ В. Кондрусевич хэлэдэг.

(ТАСС).

УТА ЗАМАЙ УРМА

ЗУРАГЛАЛ

Заха хизааргүй хүдөө талада тэбхытэр тээһэн ашаатай томо автомашина үргэн полиин дундуур зүүн зүг шэглэн дабшана.

Жолоошоной ойлгоошьегүй байтар тэнгэриин шарай барайхадал гэбэ. Теэд уданшьегүй газар тэнгэри хоёр нэгэ болоһондол, гэнтэ бүтүүрээд, саһа шуурганай эшхэрээн галзууршаба. Харгыгүй хуудам талада ябаһан жолоошон тархяа эрьежэ, хайшаашье зориһоноо ойлгохоёо болёод, зүгөө төөришэбэ. Ашаагаа даажа ядаһан автомашина хүндөөр уухилан саһан соогуур умбана, мөөрнүүдынь байра дээрээ эршэгэнэлдэнэ. Урагшаа дабшахань бэрхэтэй. Машиным мотоорынь халашанхай, өөрөө жолоошон даарашанхай.

Ленинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын заводой автотранспортна цехэй түрүү жолоошон Чимит Жалсараевич Баинов заводто дуталдажа байһан түүхэй эд саг болзортонь асарха гэжэ яаралтай ябаа бшуу.

Шуурган замханагүй. Хайшаашье хара, нюдэ балай, шэхэ дүлии. Гансал шуурганай шуухираан. Заводоймни хүдэлмэришэд намда найдажа, хүлеэжэ ядашоод байна ёһотой гэжэ тэрэ һанаагаа зобоно. «Хайшан гэжэшье һаа, үнэтэ ашаагаа заводтоо абаашахаб», — гэжэ бодолгото болоно. Теэд шуурган болихоор забданагүй. Мэлхэйдэ адлил урагшаа түргэн ябахын аргагүй. Төөрижэ ябахаһаа аюултай юумэн үгы бшуу. Тиимэһээ Чимит Жалсараевич хүлеэгээд байхаһаа ондоо шиидхэбэри олоогүй.

Машина соогоо һуугаад, шуурганай шуухираае дуулахадаа, тэрэ аяар холо гэртээ байһан Валера, Лида үри хүүгэдээ, наһанайнгаа нүхэр Дыжид Бимбаевна тухайгаа һанан-һанан һуугаа бэлэй.

...Нэгэ хэды болоод, шуурган замхажа, наран гараад, оршон тойронхи байгаалида намдуу байдал тогтобо. Автомашинаа байраһаань хүдэлгэжэ, саһан соогуур умбаһаар далда орошобо. Чимит Жалсараевич Баинов шуурганиие һэтэлэн, үргэһэ нойргүй, үдэр һүниие илгангүй ябажа, заводой хүдэлмэридэ шухала хэрэгтэй материалнуудые тиихэдэ саг соонь асаржа шадаа бэлэй.

Чимит Баиновай жолоошоноор хүдэлжэ эхилһэн сагһаа хойшо иимэрхүү ушарнууд али олон тохёолдоо гээшэб! Тэрэ хилын харуулда сэрэгэй алба хэһэнэйнгээ һүүлээр, түрэл заводойнгоо шэрэм шудхалгын цехтэ вагранщигаар хүдэлхэеэ ерэһэн намтартай. Эндэ хүдэлхэ зуураа тэрэ үдэшын һургуулиие дүүргэһэн байха юм. Мүн хажуугаарнь автомашина жолоодохо эрхэтэй болоо. Хоёр жэл шахуу вагранщигаар хүдэлөөд байхадаа, Чимит Баинов ажаллажа байһан заводыень бодхоолсон барилсаһан, суута шэрэм шудхагша Жалсарай Будажапович Баинов эсэгэдээ дүтэлжэ, жолоошон болохо хүсэлтэйгөө мэдүүлбэ. Эсэгэнь хүбүүн руугаа удаан хаража, досоогоо юуншьеб тухай бодожо үзөөд, шэнэ мэргэжэлтэй болохыень үреэгээ һэн.

Заводой автотранспортна цехтэ хүдэлхэеэ ерэхэдэнь, тэрэниие гансата харюусалгатай ажал бүтээхэ автомашинада һуулгабагүй. Энэньшье ойлгосотой һэн. Юуб гэхэдэ залуу хүбүүндэ автомашина жолоодохо ямар дүй дүршэл байхаб даа. Элдэбын автомашина дээрэ хүдэлөөд байхадаа, тэрэ дүй дүршэлтэй боложо, мантан томо машинада хүдэлхэ шадабари олоо һааб даа. Энэ бодолыень таaһан юм гү,. али бэрхэшээлһээ тунхаридаггүй ажалша бэрхэ хүбүүе дэмжээ юм гү—цехэй хүтэлбэрилэгшэд томо «ЗИЛ»-эй жолоошоноор томилоо һэн. Уданшьегүй түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгөө түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа бэлэй. Ажалдаа шуналтайгаар хандадаг, һүбэлгэн бэрхэ Чимит Баиновые холын рейснүүдтэ эльгээжэ эхилээ.

— Чимит Жалсараевич Баинов предприятиимнай үнинэй үг залгамжалан хүдэлэгшэдэй нэгэн юм. Ажалай хатуужалга гараһан тэрэ урдаа хараха жолоошодоймнай нэгэн. болонхой — гэжэ заводой парткомой секретариин орлогшо Александр Гомбоевич Лубсанов хөөрэнэ. — Ямаршье ажал даалгахадамнай, ёһотойл коммунист энэ хүн һайн шанартайгаар дүүргэдэг. Москва, Минск, Днепропетровск, Эрхүү, Шэтэ городууд руу рейсдэ тэрэниие эльгээдэгбди.

Баиновай автомашина холын рейсдэ гарахаяа хододоо бэлэн байдаг. Тэрэ өөрөө машинаа саг үргэлжэ шалгажа ябадаг, эбдэрээ һаань, дары заһажархидаг заншалтай. Чимит Жалсараевич арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ дүрбэн жэлэй түсэбтэ даабариие дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Түлишэтоһодолгын материалнуудые алмаха, автомашинаяа саг үргэлжэ бүрин бүтэн байлгаха гээшэ жолоошоной уялга ха юм. Эдэ бүгэдые автотранспортна цехэй түрүү жолоошон амжалтатайгаар дүүргэдэг. Хори гаран жэлэй туршада таһалгаряагүй нэгэ ажалда хүдэлхэдэ, хашартай болошохо шэнгеэр һанагдаха. Теэд Чимит Жалсараевичай, энэ арба гаран жэлэй стажтай коммунистын, ниитынь даабаринуудые харабал, цехэй партийна организациин секретариин орлогшо, предприятиин ажал ябуулгые хинан шалгаха талаар комиссиин түрүүлэгшэ, ажалда абаха ба гаргаха талаар цехэй комиссиин гэшүүн...

Жолоошоной харгы... Шабар шабхатай, үндэр дабаа, үргэн гол мүрэнүүдые гаталалгатай, ганга жалгатай. Энэ хадаа амжалта тээшэ ошоһон харгы. Тиимэһээл олонхи жолоошодой зүүдэндэ үзэгдөөгүй «СССР-эй хүндэтэ түмэр замшан» гэһэн тэмдэгээр Чимит Жалсараевич шагнагданхай.

...Ленинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын заводой проходнойн үүдээр 11—88 БУУ гэжэ номертой ЗИЛ-130 автомашина гаража, түргэдэ түргэдэһөөр далда орошобо. Энэмнай заводой түрүү хүнүүдэй нэгэн Чимит Жалсараевич Баинов ээлжээтэ холынгоо рейсдэ гараба. Тэрэнэй энэ замынь ута, гэрэлтэй һайхантшье. Наһанайншье зам тиимэл байг лэ гэжэ хойноһоонь юрөөн үлөө һэмди.

Д. АМОГОЛОНОВ,
Улаан-Үдэ.

НЭРЭТЭ... ТҮРЭТЭЙГӨ... БЭЕЛҮҮЛ...

Бидэ СССР-эй арба... дэхи зарлалай Верхов... ведэй хоёрдохи сесси... териалнуудтай ехээр ... хон танилсажа ба... Арадай ажахын һалба... дые хүгжөөлгэдэ ту... һан амжалтанууд ... ехээр баясуулна. Түрэ... ти, правительствамнай ... ажахые саашадань ... хэ, оронойнгоо Эдеэ... программа бэелүүлхэ ... ерэхэ жэлдэшье тон ех... хүдэлмэри ябуулагдах... хараалба. Газар та... шанаржуулгада аяар ... лиардһаа дээшэ ту... капитальна һомололго ... лагдажа, жэлэй эсэс... шанаржуулан һайжа... даһан газарай ниитэ та... миллион шахуу гекта... хонь. 1985 ондо орон... хүдөө ажахын хүдэлм... 9,5 миллион тонно ... 29,4 миллион тонно ... эдеэ үйлэдбэрилхэ ... болоно. Хүд... ажалшадта хэды е... харал хандуулагдажа ... тухай өөрынгөө һүнэ... мын жэшээ дээрэ б... харанабди. Эдэ үдэр ... манай коллективэй ... һүнэй комплексын ш... рада орожо хүдэл... Эндэ мүнөө үеын а... харюусама хүдэлмэри... байдал олгогдохо ю... түлэб оньһон түхеэр... рэглэгдэжэ, манай аж... гэн болохонь.

Фермымнай колле... олон һаалишад һү ... рилхэ энэ жэлэйнгэ... болзорһоо урид дүү... Һаяын үдэрнүүдтэ ... коллективээрээ байгш... түсэб бэелүүлхэбди. ... лэй эхинһээ даажа ... үнеэн бүриһөө 307... грамм һү һаагааб. ... гээ түсэб үшөө окт... рада дүүргээ һэм. Т... гадуур 80 центнер ... эдеэ тушааха зорил... Үбэлжэлгын хаһада ... бүриһөө фермээрээ 1... лограмм һү һааха ... тайбди. Энэ зорилго... тэй түрэтэйгөөр бэе... ерэхэ жэлэй түсэб ... бэелүүлгэдэ бата үндэ... ри табихабди.

Д. ОЧИР...,
Сэлэнгын районой Ле... нэрэмжэтэ кол... һаа...

СССР-эй ЭДЕЭ ХООЛОЙ ПРОГРАМ...

БАМ-ай ОРШОНДОХИ ХҮДӨӨ АЖАХ...

Поездүүдэй һэтэ ябажа эхилһэн 3102 километр ута Байгал-Амарай түмэр зам хадаа ороной зүүн хубидахи гансал транспортын шэнэ һудал бэшэ, харин ороной зүүн районуудай хүгжэлтын эрхэ нүхэсэл болоно. Алас-Дурна зүгтэ БАМ-ай оршондохи эдеэ хоолой баазые бүридхэхэ гол шэглэлнүүд тухай СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын научна түбэй Амарай комплексно эрдэм шэнжэлгын институдай БАМ-ай оршондохи нютагуудые ашаглан хэрэглэхэ социально-экономическа асуудалнуудай таһагые даагша Василий Межаков хөөрэнэ.

БАМ-ай оршондохи нютагуудые промышленна талаар хүгжөөлгэ хото городууд болон хүдэлмэришэдэй һуурин тосхонуудай ургалтатай холбоотой юм. Городой хүн зоной тоогой олошоролгодо горитой нүлөө үзүүлнэ. Һүүлэй арбаад жэлдэ БАМ-ай оршондохи нютагуудта ажаһуудаг хүнүүдэй тоо нэгэ хахад дахин олошорһон байна. Саашадаашье хүн зоной тоо улам олошорхо. Энээнтэй хамта хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалга шухала удха шанартай байха.

Мүнөө үедэ эдеэ хоолой зүйлнүүдээр өөрынгөө хэрэглэмжые 10—12 процент хангадаг байһаниинь бидэнэй һанаанда хүрэнэгүй. БАМ-ай оршондохи нютагуудта агропромышленна комплекснуудые байгуулжа, тус асуудалые шиидхэхэ шухала.

Шэнжэлгэнүүдэй харуулһанай ёһоор, байгаалиин ба сагай уларилай хүшэр хүндэ эрхэ байдалда сэбдэг хүйтэн газарта оршодогшье һаань, нэгэ миллионһоо дээшэ гектар газарта тарян ажал эрхилжэ боломоор байна. Зүгөөр энэ газарые ашаглан хэрэглэхын тулада капитальна ехэ һомололто хэрэгтэй. Тиихэдээ газарай үрэжэлые дээшэлүүлгэдэ нүлөө үзүүлдэг һалбаринуудта гол түлэб ехэ һомололто хэгдэхэ.

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ ЭЛБЭГ ЕХЭЭР ҮЙЛЭДБЭРИЛХЭ

Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые — нэн түрүүн фосфорно үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгэ хадаа Алас-Дурнын хизаарай хүдөө ажахын хүсэ шадалые хүгжөөхэ замаар гол алхам болоно.

Манай газар дайдын миил 5 процентнь хэрэгтэй хэмжээнэй фосфортой юм. Ороной европодохи хубиһаа үтэгжүүлгэ мүнөө болотор зөөһэн зандаа. Үтэгжүүлгэ зөөлгэдэ хэгдэдэг гаргаша тэрэниие үйлэдбэрилгэдэ гаргагдаһан гаргашын хахад шахуу хубинь болодог.

Минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ промышленность хүгжөөхын тула түүхэй эдэй бааза бии. Кольско хахад арал дээрэхи орон дотороо эгээл баян уурхайда орходоо БАМ-ай оршондохи зарим уурхайнууд фосфороор бүри баян бии.

Фосфорой үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ шэнэ завод 2000 ондо ашаглалгада оруулагдахаар хараалагданхай. Манай институдай шэнжэлгэнүүдэй ёһоор, БАМ-ай түмэр замай ниислэл гэжэ нэрлэгдэдэг Тындэдэ тэрэниие барихада эгээл зүйтэй болохо. Апатидай гурбан уурхайнуудһаа адли шахуу зайда энэ хото оршодог. Тэрээнһээ гадна эндэ хадын гол мүрэнүүд олон, тиимэһээ гидроэлектростанцинуудые бодхоожо болохо.

Бүри ойрын сагта Комсомольск-на-Амуре хотодо азотно үтэгжүүлгэнүүдэй завод баригдахаар хараалагдана. 1990 ондо предприяти Сахалинай газаар хүдэлжэ эхилхэ юм.

Алас-Дурна хизаарта үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ асуудалые эдэ предприятинууд шиидхэхэ байна. Харин ерээдүйдэ гадаадын оронуудта худалдаанда гаргажашье магадгүй.

ОЙ МОДО БА МАЛ АЖАЛ

Ой модоной хими хадаа эндэхи нютагуудта мал ажал хүгжөөлгын үндэһэ һууринь болохо байна. Ой модон хадаа БАМ-ай ашаглан хэрэглэгдэжэ байгаа баялигуудай нэгэниинь мүн. БАМ-ые зубшаһан 100—200 километр зуудай модоной нөөсэнүүд 4 миллиард кубометрээр сэгнэгдэдэг. Амарай область бэ Хабаровска хизаараар радаг БАМ-ай гансал участогта модо бэлэ... 14 томо предприяти... лагдахаар хараалагдан... нэй хахад хубинь ... эхилэнхэй. Мүнөө дээр... босоруулагдаһан модо... ба шахуу хубинь ул... болгогдоно. Ой мод... мическэ промышленно... гуулжа, белогоор ба... жээлэй саахар ба ... үйлэдбэрилдэг болоо... үлеэдэһэнһөө ехэ олз... абажа болохо.

Гансал БАМ-ай ор... нютагуудые бэшэ, хар... Дурнын мал ажал... шалта районуудые ха... модоной-химическэ п... тинуудые байгуулха... риант институт ш... байнхай. Хүдөө ажахы... союзна академиин С... отделениин ба СССР-... кануудай академиин А... нын научна түбэй бэлд... һан БАМ-ай хүдөө ... программада манай ... халнууд оруулагдаха... тэй.

Минеральна үтэгжү... дые үйлэдбэрилгын б... доной химиин пр... нуудые, мүн тэрэшэл... лицын ажахынуудые, ... най фабриканууды(е) б... һү, мяха, хартаабха, ... овощ бардам ехээр ... га бии болохо.

...СР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй арбадахи сесси

...ХЫ ЮУМЭ ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

Эхниинь 1-дэхи нюурта.

...ЦК-гай ба СССР- ...рнүүдэй Соведэй хараалагдаһан эко- ...туршалга үргэдхэг- ... 1985 оной янва- ...хойшо РСФСР-эй ...дээрэ союзна най- ...стерствын нэгэдэл- ...приятинууд, РСФСР- ...эй ажахын бүхы ...нууд, РСФСР-эй промышленностиин ...н 230 гаран нэ- ...предприятинууд, мүн ...мито республикын, областиин РСФСР- ...ой ажаһуудал хан- ...истерствын пред- ...шэжэ гуримаар хү- ...

...дэй, түлишын-элшэ материальна нөө- ...лмалга, арьбалал- ...үүлхэ гээшэ үйлэд- ...үрын ургалтын, нөөсэнүүдтэй тэ- ...үриин шухала ну- ...оно. Ерэхэ жэлдэ ...алмаһанай, арь- ...шаар түлишын-элшэ ...сэнүүдэй, хабтайл- ...ра металлнуудаар ...ын эрилтэ хэрэг- ...процентнь нэмэжэ ...һотой.

...элшэ хүсэнэй комп- ...эй эдэй ба болбо- ...лбаринуудые хүг- ...сэб дотор ехэ ан- ...улагдана. 960 мил- ...ватт-час электрын үйлэдбэрилэгдэхэ ...5 миллион тонно нефть, тэрэ тоодо ...сат олзоборилог- ...блэгдэнэ. Энэнь ...түсэбтэ даабари- ...ехэ байна. Газ ...9,7 процент дээ- ...раалагдана. Нүүр- ...шленность сааша- ...дэхэ юм.

...ехэтэй, алмалта, ...зүйлэй метал- ...ехээр үйлэдбэ- ...рыень һайжаруул- ...ба үнгэтэ метал- ...өөлгын гол шэг- ... Химическэ про- ...ын продукци — 6 ...минеральна утаг- ...үйлэдбэрилгэ 16 дээшэлүүлэгдэхэ ...на бүтээлгын ба ...осоруулгын про- ...эрилгын 6,7 про- ...элүүлэгдэхээр тү-

...эглэмжын эд ба- ...рилгые (розничнэ ...,2 миллиард тү- ...дээшэлүүлжэ, 183 ...ригтэ хүргэхөөр

...программын даа- ...СС-эй ЦК-гай ок- ...он) Пленумэй ...уд, энэ Пленум ...К. У. Черненкын заабаринууд аг- ...комплексын хүгжөөлгын ...һуурида та- ...эжэ элидхэлшэ ...лүүлбэ.

...агропромышлен- ...н һалбаринуудай ...техническэ баазые ...РСФСР-эй ми- ...болон албан ...41 миллиардһаа ...эй гүрэнэй ка- ...ололгонууд, кол- ...зөөри, тэрэ ...ажахые хүгжөөл- ...иллиард түхэриг байна.

...ахые саашадань ...өөр хүгжөөхэ, ...үргамалнуудые ...улгын индустри- ...оги үйлэдбэридэ ...эрүүлхэ, элбэг ...бэлэдхэхэ, үхэр ...уудай ашаг шэ- ...хэ хэмжээнүүд хараалагданхай.

...ын бүхы про- ...рилгын хэмжээн ...бан жэлэй дун- ...һээ 15 процен- ...лэгдэжэ, 65,8 ...ригтэ хүргэгдэ- ...энэ. Ороһо та- ...раажа абалгада ...андуулагдаа. Га- ...сэбэй хэмжээ- ...рвэн хүрэагда- ...зүйлнүүдые тог- ...хэ болгохо зо- ...кораци(н), ша- ...газарые хэ- ...үрые дээшэ- ...болзорой прог- ...лика дотор та- ...юм.

Ерэхэ жэлэй түсэб дотор транспортна болон харгын ажахые саашадань хүгжөөхөөр хараалагдана. Түмэр замай сеть үргэдхэгдэхэ байна. Түмэр замай вагонуудые һайнаар хэрэглэхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ.

РСФСР-тэ автомобильна транспортаар ашаа зөөлгэ 163 миллиард тонно-километртэ хүргэгдэхэ. Хүн зониие транспортаар хангалгые саашадань һайжаруулха, иимэ зорилготойгоор албан зургаануудай автобусой паркые бүри үргэнөөр хэрэглэхэ хэмжээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр хараалагдана. РСФСР-эй Автомобильна харгын министерство—ниитын хэрэглэмжын 10,3 мянган километр автомобильна харгы, Росколхозстрой хүдөө нютагуудта 7 мянга гаран километрэй харгы барижа, ашаглалгада үгэхэ юм. Энэнь түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудтай зохилдуулагдана.

1985 оной түсэб дотор капитальна һомололгонуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ, тэдэниие түбхын түрүүшын ашаглалгада оруулагдаха барилганuудта гаргашалха хэмжээнүүд хараалагданхай. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй ажахые хүгжөөлгэдэ 29,8 миллиард түхэригэй гүрэнэй капитальна һомололгонууд гаргашалагдахаар түсэблэгдэнэ. Энэнь байгша оной хэмжээнһээ зарим тэды дээшэ юм.

Хүдэлжэ байгаа предприятинуудые оньһон техникээр зэбсэгжүүлхэ, һэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэринүүдые үргэдхэлгэ онсо шухала удха шанартай байна.

Урда урдын жэлнүүдтэл адли, байрын гэрнүүдые, мүн үйлэдбэриин объектнүүдые барилга үргэдхэгдэхэ байна. Энэ талаар 12 миллиард шахуу түхэригэй гүрэнэй капитальна һомололгонууд гаргашалагдаха юм.

Эрдэм, техникын түйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, «Арадай ажахыда эрдэм-техникын түйлалтануудые хурдан түргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор тодорхойлогдоһон зорилгонуудые саашадань бэелүүлхые түсэбэй проектдэ хараалагдана. Нииты-союзна, республиканска, эрдэм-техникын программануудые бэелүүлгэдэ, үйлэдбэриин оньһожуулгын ба автомадаар хангалгын хэмжээнүүдые үргэдхэлгэдэ, нөөсэнүүдые алмадаг технологи нэбтэрүүлгэдэ, энээнэй үндэһөөр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ, материальна ба ажалай нөөсэнүүдые алмалгада хабаатай даабаринуудые дүүргэлгэдэ түсэбэй проект дотор онсо анхарал хандуулагдана.

РСФСР-эй научна эмхи зургаанууд, СССР-эй Наукануудай академиин, ВАСХНИЛ-ай, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин Сибириин отделенинүүд, Сибирьтэ, Алас-Дурна зүгтэ, БАМ-ай оршондо ажахы эрхилэлгэдэ, эдэ районуудые хүгжөөлгын социальна асуудалнуудта хабаатай үргэн ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ зэргэтэй.

Хүдөө ажахын үйлэрбэридэ һуурииень зүбөөр олгуулха ба тусхай шэглэлтэй болгохо, үндэр баян ургаса үгэдэг хүдөө ажахын ургамалнуудай шэнэ сортнуудые бии болгохо ба мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, малай ба ургамалнуудай үбшэнгүүдтэй тэмсэхэ ашаг үрэтэй онол аргануудые зохёохо, мүн тэрэшэлэн газарай нөөсэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ талаар шэнжэлгэнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Социальна хүгжэлтэдэ ба арад зоной һуудал байдалые һайжаруулгада элидхэл дотор ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Хүн зоной бодото олзо доход 3,6 процент дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин хүлһэн 200 түхэриг хүрэтэр дээшэлхэ, колхознигуудай ажалай түлбэри 161 түхэриг болохо, хэрэглэмжын ниитын фонднуудһаа үгтэдэг түлбэринүүд ба хүнгэлэлтэнүүд 4,1 процент дээшэлүүлэгдэхэ.

1985 ондо РСФСР-эй газар дайда дээрэ дүн хамта 62 миллионһоо дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Байрын гэрнүүдые кооперативна ба хубиин аргаар барилгын хэмжээн ехэдхэгдэхэ.

Оршон тойронхи байгаалиие аршалан хамгаалха, байгаалиин баялигуудые зүбөөр хэрэглэхэ ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулгануудта хоёр миллиард шахуу түхэриг зорюулагдахаар түсэблэгдэнэ.

Россин Федерациин автономито республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай экономикын ба социальна байдалай саашадаа хүгжэлтэ тухай хэлэхэдээ, Баруун ба Зүүн Сибирьтэ, Алас-Дурна зүгтэ арадай ажахы булюу түргэнөөр хүгжөөгдэхэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Сибириин ба Алас-Дурна хизаарай хүгжэлтэдэ РСФСР-эй талаар гүрэнэй капитальна һомололгонуудай нииты лимидэй гурбаниие шахуу хубинь зорюулагдахаар хараалагдана. Комплексно барилгые хангаха, шэнэ газар дайдые ашаглан хэрэглэлгэ хараалагдаһан хэмжээнүүдые тодорхойлогдоо. Гэр байрын ба соёлой-ахуйн һуудалай барилгын ехэ программа хараалагдана.

РСФСР-эй Европодохи хубида ба Уралда дээрэ машина бүтээлгэ, химическэ ба нефтехимическэ промышленностиие булюу түргэнөөр хүгжөөгдэхэ.

Москва, Ленинград хотонуудай экономическа болон социальна комплексно хүгжэлтэ, эндэ байгуулагдаһан үйлэдбэриин болон научна предприятинуудые хэрэгжүүлхэ, хүдэлжэ байгаа үйлэдбэринүүдые шэнэлэлгэ тодорхойлогдоо.

РСФСР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын 1985 оной түсэбэй проект хүгжэлтын үндэһэ, бэелүүлгэдэ хараалагдаһан хэмжээнүүд тухай хэлэхэдээ, шухала хэмжээнүүд элидхэлдэ тэмдэглэгдэбэ. Гүрэнэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ Россин Федерациин ажалшад эдэбхитэйгээр оролсожо, 1985 оной түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын, арбан нэгэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын тула бүхы юумэ хэхэ юм.

1985 оной РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет ба 1983 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай элидхэл РСФСР-эй финансын министр депутат **А. А. Бобровников** хэбэ.

Россин Федерациин 1985 оной Гүрэнэй бюджет доходой ба гаргашын талаар 96 миллиард 434 миллион түхэриг хэмжээтэйгээр, 3,8 процент ургалтатайгаар РСФСР-эй Верховно Соведэй баталамжада табигдана гэжэ тэрэ мэдээсэбэ.

Һая боложо үнгэрһэн СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй сессиин баталһан 1985 оной СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй, РСФСР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбэй ёһоор түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй республикын бюджет табигдаа. Экономико, эрдэм ухаан, соёл болбосорол саашадань хүгжөөлгэдэ, арад зоной һуудал байдалые һайжаруулгада хэрэгтэй финансын нөөсэнүүдээр тэрэ хангаха.

Социалис ажахын саашадаа ургажа байһан нөөсэнүүдэй үндэһөөр РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй доходууд тодорхойлогдоо. Гүрэнэй болон кооперативна предприятинуудһаа РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедтэ орохо мүнгэн 86,3 миллион түхэриг хэмжээтэйгээр хараалагдаа. Энэнь республикын бюджедэй бүхы доходой 90 шахуу процентнь болохо байна.

Республикын газар дайда дээрэхи эрьесэһээ 64,2 миллиард түхэригэй хэмжээнэй налог орохо гэжэ түсэблэгдэнэ. Тэдэнэй 39,8 миллиард түхэригынь РСФСР-эй бюджедэй доходто оруулагдаха.

Экономикые саашадань хурдан түргөөр хүгжөөхэ талаар хараалагдаһан хэмжээнүүдэй үндэһөөр 1985 ондо РСФСР-эй арадай ажахын һалбаринуудта мүнөө жэлтэй сасуулхада, ашаг олзонь 11,5 процент дээшэлхэ, 35 миллиард түхэриг болохо байна. Предприятинууд болон ажахын эмхинүүдэй үйлэдбэриин баазые саашадань бэхижүүлгэдэ ба экономическа урмашуулгын фондонуудые байгуулгада хэрэглэхын тула ашаг олзын хахад шахуу хубинь тэдэнэй мэдэлдэ үлөөгдэхэ юм.

1985 оной РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй гаргашын ниитэ хэмжээн 96 миллиард 434 миллион түхэриг хэмжээтэйгээр тодорхойлогдоо. Республикын арадай ажахые һомололгодо 51,5 миллиард түхэриг, харин предприятинуудай өөһэдын мүнгэ зөөрие хабаруулаад, 88 миллиард түхэриг зорюулагдаха байна.

Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ, мелиорацие, республикын агропромышленна комплексые хүгжөөлгэдэ 1985 ондо 46,4 миллиард түхэриг, тэрэ тоодо бюджедһээ 27,4 миллиард түхэриг һомологдохо. Агропромышленна комплексын гол хубинь болохо хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 35,8 миллиард түхэриг зорюулагдаха гэжэ хараалагдана.

1985 ондо гүрэнэй капитальна барилгануудые һомололгодо бюджедһээ 14 миллиард түхэриг зорюулха гэжэ хараалагдана.

Зохихо һалбаринуудай техническэ дэбжэлтые тодорхойлдог предприятинуудай барилгада, хүдэлжэ байгаа предприятинуудые техническэ талаар шэнэлэлгэдэ капитальна һомололгонуудай нэн түрүүн зорюулагдаха гэжэ хэлэбэ. Гэр байрын ба социально-соёлой объектнүүдэй барилгада ехэ мүнгэ зөөри һомологдохо.

Хүнүүд тухай сагүргэлжэ анхарал оролдолго гаргаха, тэдэнэй һуудал байдалые һайжаруулха... 1985 ондо гэр байрын-коммунальна ажахын, хүн зоной ажаһуудал хэрэглэмжын хангалгын предприятинуудай хүгжэлтэдэ, ...зурганай хүгжэлтэдэ 9,3 миллиард түхэриг һомологдохо.

Совет хүнүүдэй һуудал байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулха зорилгые бэелүүлгэдэ худалдаа наймаан ехэ үүргэ дүүргэдэг. 1985 ондо республикын гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаае хүгжөөлгэдэ 4 миллиард түхэриг зорюулагдаха.

Совет хүнүүдэй һуудал байдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ партиин табиһан программын ёһоор 1985 ондо республикын бюджедһээ арадай гэгээрэл, соёл болбосорол, элүүрые хамгаалгые ба социальна тэдхэмжэ хүгжөөлгэдэ 42 миллиард түхэриг зорюулагдаха. Доходой талаар 95 миллиард 339,3 миллион түхэриг гэхэ гү, али 100,3 процент хэмжээтэйгээр, харин гаргашын талаар 94 миллиард 317,7 миллион түхэриг гэхэ гү, али 99,7 процент хэмжээтэйгээр 1983 оной РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое элидхэлшэ РСФСР-эй Верховно Соведэй баталамжада табиба.

Даабаринууд болон абаһан уялгануудаа дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ Россин Федерациин ажалшад эдэбхитэйгээр оролсожо, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлые шэнэ ехэ амжалтануудаар тэмдэглэхэ, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ горитой хубитаяа оруулха юм гэжэ А. А. Бобровников үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

РСФСР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын 1985 оной гүрэнэй түсэб ба РСФСР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын 1984 оной гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай, 1985 оной РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет болон 1983 оной РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ болон бусад сагүргэлжын комиссинуудай нэмэлтэ элидхэлые РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин Түрүүлэгшэ **В. С. Кузьмичев** хэһэн байна.

Сесси дээрэ элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэн эхилээ.

Декабриин 6-да сесси хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлбэ.

...ИАЛИС ...УДААР

...АМУУДАЙ ...ЭЛТЭ

...АР. Монгол оро- ...түбэй бэ...дээгүүр мү- ...хүд...обилиин харгы- ...ман...гаад километр- ...НР-эй харгы ба- ...эришэд бүхы ...барһан бай- ...нөө жэлдэ мэр- ...рөө түрүүшын- ...ом. Байгша оной ...ынуудые амжал- ...үргэжэ, тэдэнэр ...угтаһан бай- ...эрнүүдай нэ- ...дэн арбаад ба зуугаад километр холо газарта оршодог Монголой эрхэ байдалда асфальт хушалтатай шоссе харгынуудые барилга, автомобилиин хүүргэнүүдые бодхоолго онсо удха шанартай юм. Мүнөө үедэ арадай ажахын ашаанай ехэхэн хубинь автомобилиин транспортаар зөөгдэдэг. Тиимэһээл түлишэ алмахадань, эд бараа зөөлгые хурдадхахадань, автомобилиин һайн харгынуудые барилга туһалдаг байна.

Монголой түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлдэ совет мэргэжэлтэдэй туһаламжада түшэглэн, ороной барилгашад 3 километр шахуу ута автомобилиин хүүргэнүүдые, 300-һаа дээшэ километр асфальт хушалтатай харгы бариһан, автомобилиин харгынуудые хангаха үсөөн бэшэ объектнүүдые бодхооһон байна.

ДАРХАН — УРАШУУЛАЙ ХОТО

УЛААН-БААТАР. МНРП-гэй III съездын ба МНР-эй соносхогдоһоор 60 жэлэй ойе Дархан хотын улад зон ажалай ехэ түйлалтануудаар угтабад. Барилгын материалнуудые үйлэдбэрилхэ томо комплекс, гурилай комбинат, авто-заһабарилгын станци ашаглалгада оруулагдаа. Ороной индустриальна томо түбэй экономикые горитойгоор дээшэлүүлхэ арга олгоһон мүнөөнэй эдэ предприятинууд Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаа юм.

Монголой хойто хубида хори гаран жэлэй туршада урган бодоһон Дархан хотын түргэн хүгжэлтэ хадаа СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай бүхы талын нягта харилсаа холбооной булюу һайн байһые харуулна. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ Советскэ Союзай, Болгариин, Польшын, аха дүү бусад гүрэнүүдэй туһаламжаар түлишын элшэ хүсэнэй, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин, МНР-эй арадай ажахын бусад һалбаринуудай томо предприятинууд эндэ баригдаа. Тиигэжэ Монголой үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлэй туршада хотын промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 25 дахин ургаһан байгаа.

Эндэ гансал промышленна объектнүүд баригдадаг бэшэ. Хотые хүгжөөхэ программын ёһоор тэрэниие болбосон түхэлтэй болгохо үргэн ехэ хэмжээнүүд хараалагданхай. Мүнөөнэй байрануудай шэнэ кварталнууд, магазинууд, хүүгэдэй комбинадууд, больницанууд, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинууд баригдажа байнхай. Тус программые бэелүүлгэдэ гүрэн түрэ 1,5 миллиардһаа дээшэ тугрик һомолхо байна.

(ТАСС).

Арадай хиналтын булан

Байгша оной октябрь һарада Москвада үнгэргэгдэһэн арадай хинагшадай бүхэсоюзна зүблөөнэй материалнууд республика доторнай үргэнөөр зүбшэгдэнэ.

Улаан-Үдын Железнодорожно, Октябрьска, Советскэ районуудта арадай хинагшадай хамтын зүблөөнүүд эмхитэйгээр үнгэргэгдөө.

Советскэ районой арадай хинагшадай зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудые уншагшадай анхаралда дурадханабди.

АЖАБАЙДАЛТАЙ НЯГТА ХОЛБООТОЙГООР

—КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкын арадай хинагшадай бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ хэлэһэн үгэ, мүн районой арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудай ажал хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай асуудал хаража үзэхэеэ суглараабди. Эндэ гансашье ажал хэрэгээ һайжаруулха тухай хэлэсэхэ бэшэ, мүн арадай хиналтые үндэһөөрнь хубилган, эмхидхэлэй болон шалгалтын хүдэлмэринүүдэй шанар дээшэлүүлжэ, ажалай, үйлэдбэриин журамтай, үйлэдбэридэ, мүн хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгада хабаатай асуудалнуудтай нягта холбоотойгоор тэрэниие шиидхэхэ шухала, — гэжэ Советскэ районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ В. Н. Васильев үгэеэ эхилээ.

Партийна организацинууд, районой арадай хиналтын комитет арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудай ажал хэрэгээр сагүргэлжэ һонирхожо, туһаламжа үзүүлжэ байдаг юм. Районой партийна организацинуудай 1172 коммунист арадай хиналтын эдэбхитэй гэшүүд юм. Арадай ажахын 96 мэргэжэлтэн хинагшадай үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ ябана. Арадай хиналтын бүлэгүүдэй 106 түрүүлэгшэ предприяти, эмхи зургаан болон организацинуудай парткомуудай бүридэлдэ ородог, партиина организацинуудай секретарьнуудай орлогшонор юм.

Мүнөө үедэ Советскэ район доторхи 160 гол, 226 цеховэ бүлэгүүд, арадай хиналтын 33 постын бүридэлдэ 3820 хинагша ороно. Эдэнэр хадаа арадай ажахын эрхим түлөөлэгшэд, мэргэжэлтэд, эрдэмтэд, алба хаагшад болоно.

Арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнууд өөһэдынгөө ажал хэрэг шалгалта хэһэнэйнгээ тоогоор бэшэ, харин тэрэнэйнгээ эсэсэй дүнгөөр, ямар хэмжээ ябуулга абаһаараа тоолохо ёһотой. Үсөөн шалгалта хээшье һаань, тэдэнь ашаг үрэтэй, өөһэдтэншье, мүн шалгалтын үнгэргэгдэһэн үйлэдбэридэшье туһатай байха зэргэтэй.

Энэ хүдэлмэри гол түлэб арадай хинагшадай өөһэдынь эдэбхи үүсхэлһээ дулдыдадаг. Хэрбээ хинагшадай эмхитэйгээр, эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, дутуу дундануудые усадхадаг һаань, ажал хэрэгыншье урагшатай, һайн байдаг. Энэ талаар үйлэдбэриин «Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй дэргэдэхи арадай хиналтын гол бүлэгэйхид амжалтатайгаар ажаллана.

Байгша ондо В. А. Лагеревай хүтэлбэрилдэг энэ бүлэг 70 гаран шалгалта үнгэргэжэ, үйлэдбэри дээрээ дүн хамта 76,2 мянган дүрбэлжэн метр бүд гэхэ гү, али 283 мянган түхэригэй материал, 13 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаһан байна.

Профсоюзай болон комсомолой эдэбхитэд, үйлэдбэриин мэргэжэлтэд шалгалта үнгэргэлгэдэ хабаададсадаг юм. Шалгалтын дүнгүүд партийна бюрогой зүблөөн болон коллективэй хамтын суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, шиидхэбэри абтадаг байна.

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ, «Электромашина» заводуудай, авиапредприятинуудай, пассажирнуудые зөөдэг 1-дэхи автопредприятиин, үйлэдбэриин «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй, горпромторгын, Госбанкын, Зүүн Сибириин технологическа инстнтудай, «ЗабайкалНИИпроект» институдай дэргэдэ байгуулагдаһан арадай хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэри һайшаалтай.

Гэбэшье, районой арадай хиналтын бүхы бүлэгүүд һайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Шэлэй заводой арадай хиналтын бүлэг (түрүүлэгшэнь А. Ф. Петунов) шалгалта хэжэ, дутагдалнуудые элирүүлбэшье, тэрэнээ усадхаха хүдэлмэри ябуулнагүй. Тиигэжэ нэгэ дутагдал олон удаа дабтагдана. Заводой 174 хинагшадай ойройдоол 60 процентнь шалгалтануудта хабаадалсана.

Даалгагдаһан үүргэ, уялгадаа хинагшад харюусалгагүйгөөр хандана, эдэбхи үүсхэл гарганагүй. Бүлэгэй түрүүлэгшэ А. Ф. Петунов хинагшадта эрилтэ багатайгаар хандадаг байгаа гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Даалгагдаһан уялгадаа хойрогоор хандаһанайнь түлөө нүхэр Петуновто ажаглалта хэгдэһэн байгаа. Гэбэшье ажал хэрэгынь тэрэл хэбээрээ.

Хүгжэмэй училищиин студентнэрэй хамтын байрануудта заһабарилга хэжэ байһан бригадын хүдэлмэриие хинан шалгахада, үшөө хэгдээгүй хүдэлмэриин түлөө аяар 4 мянган түхэриг барилгашадай бригадада түлэгдөө гэжэ элирүүлэгдээ.

Гүрэнэй зөөридэ хайша хэрэгээр хандадаг ушарнууд үшөөл олон ааб даа. Горплодоовощторгын бааза дээрэ 93,4 мянган түхэригэй элдэб түхеэрэлгэнүүд хушалтагүй, бороондо жэбэржэ хэбтэнэ. Тэдэнэй дунда аяар 60-аад оной үеэр абтаһан хэрэгсэлнүүдшье бии. Арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ Л. И. Курдюков Горплодоовощторгын хүтэлбэрилэгшэдэй урда, партийна суглаан дээрэшье нэгэнтэ бэшэ энэ асуудал табяа, дурсаа. Гэбэшье үнэтэ түхеэрэлгэнүүд мүнөө болотор саһан доро дарагдаһан зандаа.

Арадай хиналтын комитедээр байгша ондо 70 гаран шалгалта үнгэргэгдэжэ, олон дутагдал элирүүлэгдээ. Энэл хугасаа соо комитедэй зүблөөн дээрэ арадай хиналтын 61 бүлэгүүдтэ 944 асуудал харагдажа үзэгдөө. Гүрэнэй түсэб болон даабаринуудые хазагайруулһанайнгаа түлөө 25 түшаалта нюур харюусалгада хабаадуулагдаа. Гүрэнэй зөөридэ ээзн бусаар хандаһан 53 хүн албанайнгаа уялгые хэтэрүүлэн хэрэглэһэнэйнгээ, ажал хэрэгтээ хойрогоор хандаһанайнгаа түлөө 31 түшаалтан ажалһаа гаргагдаа.

Үйлэдбэри дээрэ, предприяти, эмхи зургаануудта ажалай сагые гамтайгаар хэрэглэхэ тухай асуудал нэгэнтэ бэшэ гарадаг. Ажалай үедэ зайгуултаха, ажалай журам хазагайруулха ушарнууд үзэгдэһөөр.

Ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ талаар арадай хинагшад ехэ оролдолго гаргана. Судна бүтээлгын заводой гол бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр Николай Николаевич Шнайдер, Заира Ибрагимовна Ягудина, үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй бүлэгые даагша Людмила Ивановна Хромченко, телеграфно-телефонно станциин хинагша Николай Михайлович Болотов гэгшэд хүдэлмэриин сагые аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар үсэдөөр тэмсэдэг юм. Тэдэнэр ажалдаа гээгдэгшэдые, ажалай үедэ архи уудаг, зайгуултадаг хүнүүдые элирүүлхэ шалгалтануудые үнгэргэдэг, «Сахилгаан» дайшалхы хуудаһануудые гаргадаг байна.

Ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ тухай асуудалаар судна бүтээлгын, шэлэй, «Электромашина» заводуудта шалгалта үнгэргэгдэжэ, энэ үдэр үдын хоол барихаяа ошоһон 473 хүн хэмһээ эртэ гаража, 1182 часай ажал һамшаагдаа гэжэ элирүүлэгдээ.

Судна бүтээлгын, «Электромашина» заводуудай, үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй, авиапредприятинуудай арадай хиналтын бүлэгүүд эрхим һайнаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхээр.

Үйлэдбэриин «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй бүлэгые Юлия Павловна Левинова олон жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ арадай хинагшадай эдэбхи илангаяа хэрэгтэй.

Зүүн Сибириин технологическа институдай арадай хинагшадай ажал хүдэлмэри мүнөө лэ урагшатай һайн. Олег Александрович Извековэй хүтэлбэрилдэг бүлэгэйхид партийна организацитай нягта холбоотой. Барилгын факультедэй бүлэгэйхид (түрүүлэгшэнь Н. В. Грязнов) жэлэй эхинһээ хойшо 19 шалгалта үнгэргэжэ, факультедэй багшанар болон студентнэртэ хабаатай олохон дутагдалнуудые элирүүлээ.

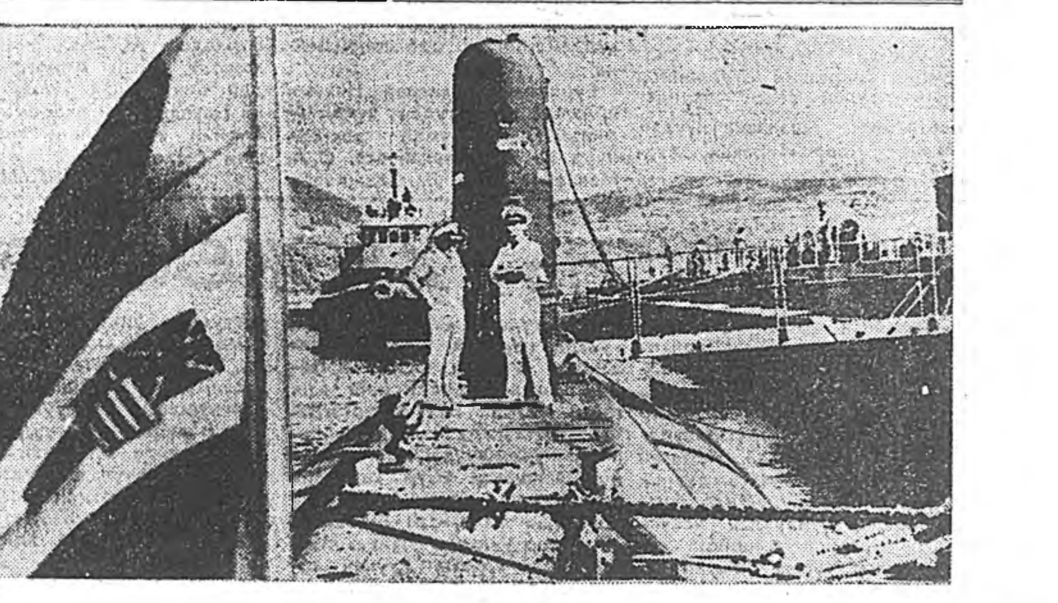
Районоймнай арадай хинагшадай дунда эдэбхи үүсхэлэхэтэй, ажалша шударгы хүнүүд олон юм. Тэдэнэр үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, ниитын хүдэлмэриин эдэбхитэдтэй, хүдэлмэришэдтэй нягта холбоотойгоор, ажал хэрэгээ эмхитэйгээр байгуулан, ашаг үрэ ехэтэйгээр ажаллана. Эдэбхи ехэтэй хинагшадай олошороо һаань, комитедэймнай бүлэгүүдэй, постнуудай хүдэлмэри үшөөл һайжарха һэн. Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкын хэлэһэнэй ёһоор, «хүн бүхэнэй, совет хүн бүхэнэй өөрыгөө арадай хинагша гээшэб гэжэ мэдэрхыень, тэрэнэй үндэр ехэ эрхэтэн ёһоной уялгаараа бодомжолхыень, ажалаа ябуулхыень түйлаха шухала». Тиигээл һаа, арадай хинагшадай амжалта түгэс ажаллахань дамжаггүй, — гэжэ нүхэр Н. В. Васильев үгынгөө түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ авиапредприятиин арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ Б. П. Попов, Зүүн Сибириин технологическа институдай партийна комитедэй секретарь О. А. Морозов, судна бүтээлгын заводой арадай хиналтын цеховэ бүлэгэй түрүүлэгшэ З. И. Ягудина, үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй генеральна директор В. Л. Савельев, үйлэдбэриин «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй гол бүлэгэй түрүүлэгшэ Ю. П. Левинова, РСУ-гай арадай хиналтын бүлэгые даагша А. И. Белов, главпочтамтын арадай хинагша В. Ц. Цыбикова, горпромторгын 3-дахи магазинай цеховэ бүлэгэй гэшүүн Е. Ф. Бухаева, ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь М. В. Климова, телевидени болон радиогой комитедэй гол бүлэгэй түрүүлэгшэ А. В. Александров гэгшэд хабаадалсаа.

Х. ДАМПИЛОВА.
манай корр.

ЮАР далайн-сэрэгэйнгээ хүсэнүүдые эрид ехэ болгожо байна гээд Англиин «Дейли телеграф» газетэ бэшэнэ. Ойрын сагта шэнэ фрегадууд, десант буулгаха онгосонууд, ракетнэ катернууд Израилиин туһаламжаар баригдаха хараатай. Тиин Атлантикын урда хубида, Индиин океанда ЮАР эзэрхэхэ хүсэлэнтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Саймонстаундахи бааза дээрэ байһан уһан доогуур ябадаг лодко.
ТАСС-ай фото.

Хилын саанаһаа — ТАСС, АПН.

ВСРП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

БУДАПЕШТ. Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарай түрүүлэлгэ доро ВСРП-гэй ЦК-гай Пленум эндэ болоно.

Пленум уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые хаража үзөө. 1985 оной Венгриин арадай ажахын түсэбэй болон гүрэнэй бюджедэй директивэнүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталан абтаһан байгаа.

ЭЛИТЭ ЕХЭ ПОЛИТИК ТУХАЙ ДУРАСХААЛ

ДЕЛИ. Хүлһэншэдэй харата ябуулгануудаар октябриин 31-дэ алуулһан гүрэнэй ба политическэ элитэ ехэ ажал ябуулагша Индира Гандиин дурасхаалые мүнхэлхэ тусхай жасада мүнгэ суглуулга Индидэ эхилбэ.

Ниитэ нэгэн, бэеэ дааһан байдалтай Индиие байгуулха, уласхоорондын эб найрамдалые бэхижүүлхэ, Индира Гандиин бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн зорюулһан тэрэнэй хэрэгые үргэлжэлүүлхэ гээшэ бидэнэй нангин уялга болоно гэжэ Индиин вице-президент Р. Венкатараман тэмдэглээ.

НАМИБИИН БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

НЬЮ-ЙОРК. Энэ газар дайдада эрхэ сүлөө олгохо тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгээ дүүргэһэн ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXIX сессиин делегадууд Намибида бэеэ дааһан байдал дары олгохо гэһэн эрилтэ табиба. Өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхо, эрхэ сүлөө ба бэеэ дааһан байдал олохо талаар Намибиин арад зоной таһаршагүй эрхэтэй байһые тэдэнэр баталаад, Урда Африкын расис дарлалта мүлжэлгэһөө энэ газар дайдые сүлөөлэлгэдэ, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй ба Генеральна Ассамблейн шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ США-гай ба ЮАР-ай хархис үгэсөөн бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна гэжэ зааһан байгаа.

Намибида бэеэ дааһан байдал олгохо гэһэн өөһэдын эрилтэнүүдые Вашингтоной ба Преториин табидаг байһые Азиин, Африкын, Латиин Америкын оронуудай түлөөлэгшэд, тэдэниие дэмжэдэг социалис оронуудай делегадууд эрид буруушааба. Энэ асуудалаар ООН-ой шиидхэбэринүүдые тоонгүй, али бүхы харата ябуулганuудые үүдхэхэ талаар гаргажа байһан оролдолгонуудыень зайсуулан сараха шухала гэжэ Танзаниин түлөөлэгшэ М. Фоум мэдүүлбэ.

ЛНДР-эй ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ВЬЕНТЬЯН. Лаосой Арадай-Демократическа Республика шэнэ түхэлэй колониальна захиргаанай зонхилхо үеын бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабажа, американ эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхажа, социалис обществын үндэһэ һуури байгуулгын замаар бата найдамтайгаар дабшана. Лаосой революциин түйлалтануудые буруу һүргэхые һэдэһэн империализмын ба уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй али бүхы һэдэлгэнүүдтэ шанга харюу сохилто үгэнэ гэжэ НРПЛ-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЛНДР-эй президент Суфанувонг эндэ журналистнуудтай уулзахадаа мэдүүлбэ.

Ороной экономикын гол һалбари болохо хүдөө ажахые, промышленностиие хүгжөөлгэдэ, соёлой байгуулалтада арадай засагай түйлаһан амжалтанууд горитой ехэ юм гэжэ Лаосой хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. Социалис үргэн ехэ шэнэдхэн хубилалтанууд, НРПЛ-эй бэелүүлдэг политикые хүн зоной бүримүһэн дэмжэлгэ эдэ бүгэдын эшэ үндэһэн болоно. Соёлой байгуулалтада түйлаһан амжалтануудаараа лаотян арад омогорхохо эрхэтэй. Түүхэтэ богони болзор соо арадай гэгээрэлые хүгжөөжэ, хүн зоной үзэг бэшэггүйдэлгые гол түлэб усадхаа, хэдэн зуугаад шэнэ һургуули, клуб болон больница нээгдээ.

Арадай засагай дайсад Лаосой революциин түйлалтануудые буруу һүргэхые, орон доторхи байдалые улам түгшүүрилтэй болгохые һэдэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Империализмын ба уласхоорондын хархис хүсэнүүдээр тухирагдаһан Бангкок ЛНДР-эй хилэ дээрэхи байдалые улам түгшүүрилтэй болгоно, Лаосой хилэ шадархи районуудые булимтаран эзэмдэхые һанаашална. Бүриин али тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ эбтэй хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, бүхы арсалдаата асуудалнуудые гуримшуулан шиидхэхын түлөө, Индохитадай оронуудай болон АСЕАН-ай гүрэнүүдэй хоорондо бүтэмжэтэй һайн хөөрэлдөө хэхын түлөө тэмсэнэбди. Тиихэтээ хамта лаотян арад Эхэ оронойнгоо сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалые бата найдамтайгаар хамгаалхые шиидэнхэй байһанаа мэдүүлнэ.

Арадай Лаосой түйлаһан амжалтанууд Советскэ Союзай, Вьетнамай, социалис хани нэгэдэлтэ аха дүү бусад оронуудай сагүргэлжэ үзүүлһэн туһаламжатай таһаршагүй холбоотой байна. Лаотян арад социалис оронуудтай жагсаалаа саашадаашье бэхижүүлхые, бүгэдэ ниитын эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хубитаяа оруулхые шиидэнхэй байһанаа мэдүүлнэ.

ЗАЛУУ ДУУШАНАЙМНАЙ АМЖАЛТА

Буряадай Гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай дуушан Ольга Аюрова дуушадай М. Глинкын нэрэмжэтэ бүхэсоюзна XI конкурсдо камерна дуунай талаар лауреат болобо гэжэ Ереванһаа ерэһэн мэдээсэлые хүгжэм, дуунда дуратай олонниитэ баяртайгаар угтаба. Армениин ниислэл хотодо ороноймнай дуунай 200 шахуу һургуулиин түлөөлэгшэд сугларжа, оперно болон камерна дуунуудые гүйсэдхэхэ талаар мэргэжэл, шадабаряа харуулһан байна. Тэндэ илаһан М. Мурадян (Минск), Д. Харитонов (Одессэ), Г. Грицюк (Киев) гэгшэдэй дунда нютагаймнай басаган, ирагуу һайхан меццо-сопрано хоолойтой дуушан О. Аюровагай нэрэ дурдагдаба.

Ольга Аюрова 1952 оной августын 27-до Хойто-Байгалай районой Нижнеангарск тосхондо түрэһэн юм. Аба эжынгээ Бэшүүрэй район ажаһуухаяа ерэхэдэ, Петропавловкын дунда һургуулиие дүүргээд, Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин дуунай отделенидэ ороо һэн. Тэндэ РСФСР-эй арадай артистка Н. К. Петровагай класста һуража, 1975 ондо дүүргэһэн байха юм. Тэрэл жэлдээ Ленинградай гүрэнэй Ленинэй орденто консерваторидо орожо, РСФСР-эй арадай артист И. А. Алексеевэй хүтэлбэри доро дуу гүйсэдхэхэ бэлиг шадабаряа наринжуулан дээшэлүүлээ. 1981 онһоо оперо болон баледэй театрта дуушанаар хүдэлмэрилжэ байна.

Оройдоол дүрбэн жэлэй туршада хүдэлжэ байбашье, ирагуу һайхан хүсэтэй хоолойгоороо, геройнуудай образуудые байгуулха бэлиг шадабаряараа харагшадай, мүн театральна шүүмжэлэгшэдэй үндэр сэгнэлтэнүүдтэ хүртэдэг болонхой. Үшөө консерваториин 5-дахи курсын студентка байхадаа, Холминовой «Оптимистическэ трагеди» гэһэн зүжэгтэ Комиссарай ролине гүйсэдхэжэ, удаадахи жэлнүүдтэ томо-томо образуудые байгуулдаг шадабаритай болоһон байгаа. Тусхайлбал, Бизегэй «Кармендэ» Кармен, Бородинай «Игорь тайжада», Кончаковна, Мусоргскиин «Борис Годуновто» Мария Мнишек, Пуччиниин «Чио-Чио-Санда» Субуки, Вердиин «Травиатада» Флория, «Риголеттэдэ» Магдолина, Ямпиловай «Үхэлһөө хүсэтэй» гэһэн оперодо Баш хаанай хатан болон бусад рольнуудые гүйсэдхэһэн байна.

Ингэжэ тэрэ зохёохы хүдэлмэриингөө амжалтаар, аялга һайхан дуунуудаараа Буряад оронойнгоо нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябана.

Х. СОКТОЕВ.

АРАДАЙ УРАШУУЛАЙ ВЫСТАВКЭ

Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан зураг зураха дуратайшуулай республиканска выставкэ Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей соо һаяхан нээгдэбэ. Энэ выставкэ арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна харалгын хэмжээн соо үнгэргэгдэнэ.

Зунай, намарай һаранuудта республикымнай хүдөөгэй районуудта зураг зураха дуратайшуулай болон арадай урашуулай выставкэнүүд эмхидхэгдэһэн байна. Тэндэ илагшадай түөдо оройон, эрхим уран бүтээлнүүд республиканска харалгада зууршалагдажа, музейн выставкын зал соо мүнөө дэлгээгдэбэ.

Графика, уран зураг болон гар урлалай бүтээлнүүд эндэ үргэнөөр табигданхай. Жэшээлхэдэ, Хойто-Байгалай районой Шэнэ-Уоян тосхондо ажаһуугша М. Шелковниковой арһаар угалзатуулан бүтээһэн зүйлнүүд угаа һонирхолтой. Тэрэнэй урлаһан бүтээлнүүд хүдөөгэй олон районуудта харуулагдаһан байна. Тиихэдэ графическа бүтээлнүүдэй дунда Хэжэнгын районой Могсохоной дунда һургуулиин багша Ц-Н. Очировай зурагуудые онсо тэмдэглэмээр. Эхэ оронойнгоо, илангаяа Буряадайнгаа байгаалиин гоё һайханиие шадамар бэрхээр харуулһан С. Пашков, А. Поляков, М. Донской болон бусадые дурдамаар.

С. ОЧИРОВА,
музейн научна хүдэлмэрилэгшэ.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

ШЭНЭ БАЛЕДТЭ УРИНАБДИ

Мүнөө үдэшэ Ленинэй орденто Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй театрай коллектив «Поэдэй дуун» гэжэ шэнэ балет табихань. Тэрэнэй хүгжэмые Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, республикын Гүрэнэй шангай лауреат Анатолий Андреев бэшэһэн байна.

Дурсагдагша баледэй либреттые СССР-эй арадай артист Л. Линховоин, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша М. Заславский бэшэжэ, РСФСР-эй арадай артист, Россин гүрэнэй М. Глинкын нэрэмжэтэ шангай лауреат П. Абашеев шэнэдхэһэн байна.

Баледые найруулан табигша балетмейстер П. Абашеев дурсагдагша зохёолой гол герой Поэдэй хара хүсэнтэй тэмсэжэ унаад, арад зонойнгоо сэдьхэл зүрхэндэ арюун дурасхаал, дуун болон үлэһэн тухай хатарай хэлээр харуулхые оролдоо.

Буряадай баледэй искусствын мэдээжэ мастернууд РСФСР-эй габьяата артистнууд Е. Самбуева, В. Ганженко, А. Павленко, Буряадай АССР-эй арадай артистнууд Л. Протасова, Ю. Муруев, Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд Т. Дудеева, А. Перепечай, А. Андреев болон театрай залуу артистнууд Г. Батурина, В. Жилинский Г. Мергинёв, В. Бородин, В. Васильев болон бусад шэнэ баледэй рольнуудые гүйсэдхэхэ.

СССР-эй арадай артистка, РСФСР-эй гүрэнэй Глинкын нэрэмжэтэ шангай лауреат Л. Сахьянова баледые найруулан табигшын ассистент юм. Уран зурааша, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ. С. Болонев тус зүжэгые гоёон шэмэглээ. Дирижерынь — Буряадай АССР-эй арадай артист М. Балдаев.

Шэнэ баледэй түрүүшынхеэ харуулагдахада ерэхыетнай уринабди.

Л. НАМСАРАЕВА,
театрай литературна талые даагша.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

БУРЯАД УРАН ЗУРАГУУД ИНДИДЭ

Байгша оной декабрь һарада СССР-эй үдэрнүүд Индидэ үнгэргэгдэхэ юм. Ороноймнай Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй арадуудай искусствын хүгжэлтые харуулһан «Буряадай уран зураашадай бүтээлнүүд» гэһэн выставкэ тэрэ үдэрнүүдэй түсэбүүдээр нээгдэхэнь. Тиихэдэ ниислэл Москва хотодо «Хүрьһэтэ газар ба ажалша зон» гэжэ нэрлэгдэһэн бүхэсоюзна выставкэ нээгдэбэ. Тэндэ Буряад уран зураашадай бүтээлнүүд табигдаа. Эдэ выставкэнүүд тухай хөөрэжэ үгэхыень манай газетын корреспондент Б. Дамбаринчинов республикын Уран зураашадай холбооной түрүүлэгшэ, РСФСР-эй арадай уран зурааша Д-Н. Д. Дугаровые гуйһан байна. Хөөрэлдөөнь уншагшадай анхаралда дурадханабди.

— Даши-Нима Дугарович, нэн түрүүн ниислэл Москва хотодо нээгдэһэн выставкэ тухай хэдэхэн үгөөр...

— Ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлэн, арадайнгаа ажахые хүгжөөлсэжэ байһан хүдөөгэй ажалшад тухай тус выставкэ хөөрэхэ зорилготой. Һүүлэй жэлнүүдтэ танигдашагүйгөөр хубилжа байһан хизаар оронойнгоо түхэл шэнжые, мүн ажалай түрүүшүүлые харуулһан республикымнай арбан уран зураашын бүтээлнүүд тэндэ табигданхай. Выставкэдэ шэлэгдэжэ эльгээгдэһэн бүтээлнүүд жанрай талаар яһала олон янза. Жэшээлхэдэ, уран зураг, гобелен, скульптура, мүн лэ мүнгөөр урлагдаһан зүйлнүүдшье эльгээгдээ. Тусхайлан хэлэбэл, РСФСР-эй арадай уран зурааша Александр Казанскиин «Пейзажууд», Солбон Ринчиновэй «Ургашан», Чингис Шенхоровой «Адуушан», Алла Цыбиковагай «Хизаар ороной эзэн» гэхэ мэтэ уран зурагууд выставкэдэ дэлгээгдэһэн байна. Тиихэдэ Геннадий Васильевай бага хэмжээнэй модон скульптуранууд, Баярма Дамбиева, Светлана Ринчинова, Альбина Цыбикова гэгшэдэй адуунай хилгааһаар нэхэһэн хэдэн гобеленүүд бүхэсоюзна выставкэдэ табигдаа.

— Аха дүү республикануудай ниислэлнүүдтэ, Парижда оршодог ЮНЕСКО-гэй штаб-квартирада, Москвада үнгэргэгдэһэн литературын болон искусствын үдэрнүүдтэ Буряадаймнай уран зурагай искусство дэлгэрэнгыгээр харуулагдажа, онсо өөрсэ шэнжэтэй хүгжэлтөөроо олон түмэниие һонирхуулаа. Индидэ нээгдэхэ Буряадай уран зураашадай выставкэ ямар зорилготойб!

— Манай уран зураашадай выставкые Индидэ нээлгэ хадаа Буряад ороной уран зурагай искусствада үндэр сэгнэлтэ үгэһэн ушар гэжэ тоолохо байнаб. Республикымнай уран зурагай искусствын хүгжэлтэ тухай сэгнэлтэнүүд байгша оной хабар үнгэргэгдэһэн Буряадай уран зураашадай VI съезд дээрэ хэлэгдэһэн байха. Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ ажаһуудаг арадуудай уран зурагай искусствын һүүлэй 60 гаран жэлэй туршада хэр хүгжэжэ байһые Буряадай уран зураашадай выставкэ энэдхэг арадта харуулха ёһотой. Буряадай уран зурагай искусствын эхин һуури табиһан Ц. Сампилов, Р. Мэрдыгеев, И. Дадуев, А. Хангалов болон бусад бэлигтэйшүүлһээ эхилээд, һүүлэй жэлнүүдтэ нэрэтэй солотой болошо байһан залуу уран зураашад А. Цыбикова, Ч. Шенхоров, Б. Тайсаев хүрэтэр выставкэ хөөрэхэ юм. Буряад уран зурагай искусствые хүсэд дүүрэнээр харуулхын тула уран зураг болон графическа бүтээлнүүдһээ гадна багашаг хэмжээнэй модон скульптуранууд, театральна шэмэглэл, зэд, мүнгөөр бүтээгдэһэн зүйлнүүд — юрэдөө, гар урлалай янза бүриин бүтээлнүүдые эльгээгээ гээшэбди.

— Энэдхэг харагшад манай уран зураашадай ямар бүтээлнүүдтэй танилсаха байнаб!

— Буряадай уран зурагай үндэһэ һуури табигшад Р. Мэрдыгеевэй суута «Тайлаган», Ц. Сампиловай «Малшан», «Ургашан», И. Дадуевай «Бөө аргалдаг-гэмтээдэг», А. Хангаловай «Архитектурна пейзажууд» болон бусад зурагуудтай энэдхэг харагшад танилсаха байха. Тэрэ выставкэдэ республикымнай графигуудые РСФСР-эй арадай уран зурааша А. Сахаровская, Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша И. Стариков, залуу бэлигтэн Б. Тайсаев гэгшэд түлөөлнэ. Арадай урашуул М. Эрдынеев, Б. Жамбалов, Ж. Эрдынеев, С. Ринчинов гэгшэдэй мүнгөөр бүтээһэн зүйлнүүд. Г. Васильевай модон скульптуранууд хэр угһаа хойшо хүгжэжэ байһан арадайнгаа үндэһэн искусствые харуулна. Харин тоһон шэрээр зурадаг уран зураашадай зариманай нэрые дээрэ дурдаа һэм. Тэдээнһээ гадна РСФСР-эй арадай уран зурааша А. Казанский, Буряадай комсомолой шангай лауреат А. Цыбикова, Ч. Шенхоров, тэрэ тоодо минии хэдэн зураг Инди эльгээгдээ.

ЭРДЭМТЭДЭЙ АМЖАЛТА

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин институдуудай хэһэн фундаментальна шэнжэлгэнүүдэй конкурс Новосибирскын Академгородокто болобо.

Сибириин отделениин Президиум конкурсдо табигдаһан шэнжэлгэнүүдтэ үндэр сэгнэлтэ үгөө. Мүн тэндэ Буряадай эрдэмтэдэй табиһан хүдэлмэринүүд оролсоһон байна.

Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэд — эрдэмэй докторнууд И. А. Асалхановта, С. А. Максановта, Г. Л. Санжиевта, В. Ц. Найдаковто «Хүгжэлтэ түгэс социализмын шатын Буряадай АССР-эй түүхын очеркнууд», «Хүгжэлтэ түгэс социализмын үеын байдалай Буряадай АССР-эй соёл гэгээрэл» гэһэн монографинуудай циклнүүдэй түлөө СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин хоёрдохи шан барюулагдаба.

Б. ЖИГМЫТОВ.

БЭЛИГЫЕНЬ ХҮГЖӨӨНЭ

Закаменск хотын Крупскаягай үйлсэдэ үргэн ехэ сонхонуудтай шарабтар байшан тобойн харагдадаг. Хананuудынь газаа талаһаа «Хүгжэмэй орондо» гэһэн гоё фрескэ-зурагаар шэмэглэгдэнхэй. Нютагай зон тэрэниие «аялга дуунай байшан» гэлсэдэг. Эндэ үнэхөөрөөшье үхибүүдэй искусствын һургуули оршоно.

— Үндэр, уужам байшан доторнай хүгжэмэй абяан зэдэлэн, һайнаар дуулдадаг юм. Элдэб инструмент, техническэ хэрэгсэл, мебель болон бусад зүйлнүүдээр гүйсэд хангагданхайбди, -- гэжэ һургуулиин директор, баянист Геннадий Иванович Харламов хөөрэнэ.

Мүнөө һургуули духовой, мүн арадай инструментнүүдэй, фортепианын, хатар наададанай, уран бүтээлэй искусствын отделенинүүдые нээнхэй. Аялга дуунай, урлалай гоё һайхан орон руу Закаменскын дунда һургуулинуудай 290 үхибүүд үдэр бүри «аяншалжа», эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлнэ, ухаан сэдьхэлээ бадаруулан баяжуулна. Эдир наһатанай ерээдүйн ажабайдалай аян замайнь һайхан хэрэгые 22 мэргэжэлтэд хүтэлбэрилдэг, уран бэлигээ хүгжөөн һалбаруулхадань туһалдаг байна.

Үнгэрһэн март һара соо хүгжэмэй талаар теориин олимпиада болон эдир гүйсэдхэгшэдэй конкурс Улаан-Үдэ хотодо үнгэрөө һэн. Олоной хабаадалгатай эдэ мүрысөөндэ тус һургуулиин арадай хүгжэмэй инструментнүүдэй отделениин һурагша Миша Агафонов амжалта түйлажа, лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран гартанай республиканска выставкэдэ багша А. П. Пашинскиин һурагшад Витя Хоржиров, Лариса Данзанова гэгшэдэй һиилэһэн, зураһан, хэбтэ сохижо таблаһан зүйлнүүд онсо тэмдэглэгдэжэ, бүтээгшэдынь дипломуудаар шагнагдаа. Мүн Туяна Будаева, Лариса Данзанова хоёрой «Хэтэ мүнхэдөө амгалан тайбан байг лэ!» гэһэн зураг һая үнгэргэгдэһэн выставкэдэ 1-дэхи дипломоор урмашуулагдаба. Районой заншалта «Сур харбаан» һургуулиин багшанарай, һурагшадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэрдэг байна. Мэргэжэлтэд хүгжэм дуунай талаар харюусажа, концерт бэлдэдэг, хатар наада эмхидхэдэг.

Һургуулиинхид сагай үргэлжэ промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин ажалшадта айлшалжа байдаг. Һүүлэй үедэ Хамниин, Дүтэлүүрэй, Енгорбойн совхозуудай хүн зон тэдэнэй харуулһан хатар наадануудтай танилсаа. Городой «Горняк» кинотеатрай фойе соо искусствын бүлэгэй һурагшад зохёон урлаһан зүйлнүүдээ олоной анхаралда табяа. Мүнөө үедэ эндэхи багшанар болон һурагшад республикын эдир хүгжэмшэдэй харалга-конкурсдо бэлдэнэ. Тэдэнэр хүдөө нютагуудай, мүн хотын ажалшадта айлшалха түсэб табинхай.

Үхибүүдэй искусствын һургуулида дүршэл ехэтэй багшанар олон юм. Аккордеонист Ю. В. Васильев 25 жэлэй туршада таһалгаряагүй эндэ хүдэлмэрилнэ. Ажалай болон дайнай ветеран Юрий Васильевичай басаган Анна ажалайнгаа намтарай түрүүшын алхамуудые энэл һургуулидаа эхилэнхэй. Хүгжэмшэд С. И. Хоменко, Г. Н. Бойков, С. М. Манхирова болон бусад тус тустаа арба гаран бүлэг үхибүүдые һургажа гаргаһан намтартай. Бүхыдөө 200 гаран эдир хүгжэмшэд эндэ һуража гараа. Манай республикын хүгжэмэй болон юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта, соёлой байшангуудта Закаменскын искусствын һургуулиие анхан дүүргэһэн 30 гаран хүн ажаллана. Ороноймнай арба гаран городуудта, сэрэгэй оркестрнуудай хатар, дуунай ансамбльнуудта анхан Закаменскда хүгжэм шудалһан хүбүүд хүдэлмэрилжэ байна.

Искусствын һургуулиин багшанар хүдөө нютагуудай улад зоной дунда хүгжэмэй һуралсал нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри муу бэшээр эрхилнэ. Санагын 70 үхибүүд, мүн Дүтэлүүр, Хамни тосхонуудай эдиршүүл фортепиано, баян, морин хуур, лимбэ гэхэ мэтэ инструментнүүдээр хүгжэмдэжэ һурана. Юрэнхы дунда һургуулинуудай дуунай багшанар искусствын һургуулиин мэргэжэлтэдэй зүгһөө сагай үргэлжэ туһа, заабари абажа байдаг. Мүн тиихэдэ районой хүгжэмдэ дуратайшуул һургуулиин ното хадагалдаг баян жасаһаа туһаламжа абадаг байна.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиие дүүргэһэн Аграфена Убеева арадай инструментнүүд дээрэ гүйсэдхэжэ һургадаг.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ХҮДӨӨДЭ СПОРТ ХҮГЖӨӨХЭ

«Урожай» бүлгэмэй областной соведэй тоосоото-һунгалтын XIII конференци һаяхан болобо. Тус бүлгэмэй областной соведэй түрүүлэгшэ Г. Н. Цыренов конференци дээрэ тоосоото элидхэл хээ.

Хүдөөгэй спортсменүүдые хабаадуулдаг областной эмхи дүн хамта 55 мянга гаран физкультурнигуудтай 434 эхин эмхинүүдые нэгэдүүлдэг юм.

«Олоной хабаадалгатай физическэ культура болон спортые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлэн, партийна организацинуудай хүтэлбэри доро совет ба ажахын органуудтай хамта «Урожай» бүлгэмэй областной совет предприятинуудта, эмхи зургаануудта, колхоз, совхозуудта олоной хабаадалгатай физическэ культура болон спортые нэбтэрүүлхэ хэрэгые сагай үргэлжэ һайжаруулжа байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Физкультура ба спортдо улам үргэнөөр хабаадуулгын шэнэ түхэл шэнжэнүүд, онол аргануyд физкультурын коллективүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэгдэнэ. Һүүлэй үедэ 7 мянга гаран хүн физкультурно - элүүржүүлгын бүлэгүүдтэ ябадаг болонхой. «Аба, эжы болон би — спортивна бүлэбди», «Урилдаашадай үдэр», «Санашадай үдэр» гэхэ мэтын олоной хабаадалгатай мүрысөөнүүд, профсоюзай-комсомолой шанда хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикын ба санын урилдаанууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй спартакиаданууд мүн лэ дэлгэрүүлэгдэжэ байнхай.

Тоосоото үе соо «Урожай» бүлгэмдэ уласхоорондын классай спортын 3 мастер, СССР-эй спортын 12 мастер, 760 гаран спортын мастерта кандидадууд, 1-дэхи разрядтайшуул бэлдэгдээ.

Велосипедистнүүд В. Косульникова, М. Финенкова, боксернууд А. Гыргенов, Ц. Боянов, барилдаашан Л. Айсуев, һур харбагша С. Ринчинцынгуева, мэргэн буудагша В. Малисов болон бусад бүхэроссин, бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа, ехэ амжалта түйлаһан байха юм.

Физическэ культура болон спортые саашадань хүгжөөхэ талаар райсоведүүдэй дунда харалга-конкурс үнгэргэгдэдэг гээшэ. Нёдондо жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Урожай» бүлгэмэй Зэдын районно совет түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа һэн. Кабанскын райсовет — хоёрдохи, Хэжэнгын районой түлөөлэгшэд гурбадахи һуури эзэлһэн байгаа.

Физкультурын эхин эмхинүүдтэ ГТО-гой значикстнуудые бэлдэхэ хүдэлмэриие эдэбхижүүлхын тула социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Үнгэрһэн жэлдэ энэ талаар «Урожай» бүлгэмэй Сэлэнгын районно совет илажа, дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа. Баргажанай болон Мухар-Шэбэрэй районуудай физкультурнигууд удаадахи һууринуудые эзэлжэ, вымпелнүүдтэ хүртэбэ. Гэбэшье ГТО-гой шэнэ комплексын нормативуудые тушааха хүдэлмэри олохон районуудта, тусхайлбал, Хурэмхаанай, Яруунын, Түнхэнэй районуудта һулаар табигданхай.

Физическэ культура болон спортые хүгжөөхэ талаар КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол манай республика дотор соёлой-спортын комплекснуудые бариха, хүдөө нютагуудта спортын баазые һайжаруулха, ажалша коллективүүдтэ спортивно-элүүржүүлгын хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ горитой үүргэ нүлөө үзүүлһэн байна. Зэдын районой Петропавловка, Загарайн районой Шэнэ-Бэрээн, Сэлэнгын районой Ноёхон тосхонуудта иимэ комплекснууд баригдажа, соёлой-спортын ёһотойл гуламтанууд болоо.

Гэхэтэй хамта хүдөө нютагуудай физкультурын эхин эмхинүүдтэ мэргэжэлтэд дуталдана, юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта спортивна хүдэлмэри һулаар табигдана, физкультура болон спортые олоной дунда дэлгэрүүлэн тараалгада эдэбхитэд мүртэй хабаадуулагданагүй. Хүдөөдэ спортын бааза үшөөл хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэнэ. Энэ талаар Прибайкалиин, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй районуудые дурдалтай. Спортын олохон түхеэрэлгэнүүд хангалтагүй муугаар ашаглагдадаг байна. Колхоз, совхозуудта физкультурын инструкторнууд-методистнууд дуталдана.

Бэшүүрэй районой спорткомитедэй түрүүлэгшэ А. Г. Пригчин элидхэл тушаа түрүүлэн үгэ хэлэхэдээ, «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй хүдэлмэридэ ушаржа байһан дутуу дунданууд тогтоо.

Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой физкультурын инструктор-методист Г. Р. Очиров трибунада гараба. Манай райондо физкультурын 40 гаран коллектив хүдэлдэг. Ажахынуудта физическэ культура ба спортын материальна бааза һайжаруулагдажа байна.

Буряадай хүдөө ажахын институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрые даагша В. А. Фомин үгэ абахадаа, институдай секцинүүдэй ажал ябуулга тухай, лекционно пропагандые һайжаруулха тухай асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулба.

— Манай колхозой 780 гаран гэшүүдэй хахадынь физкультурнигууд юм. Тэдэнэр район дотор үнгэргэгдэһэн бүхы мүрысөөнүүдтэ, спартакиаданuудта амжалтатайгаар хабаададаг. Футболистнууднай районойнгоо чемпионууд юм. Ажахыдамнай спортын 2 мастер, 11 мастерта кандидат һурган бэлдэгдээ. Энэ талаар колхозой хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүн правлениин түрүүлэгшэ Д. Г. Аюшеев ехэ туһа хүргэдэг байна. Залуушуулые физкультура болон спортдо хабаадуулһанай ашаар хүдэлмэреэ һайжаруулаабди. Урдандаа Доодо-Бургалтай тосхон архиншадаараа «суурхадаг» һэн. Харин мүнөө энэ дутагдал усадхагдаа, — гэжэ Зэдын районой «Мир» колхозой физкультурын инструктор-методист Б-Ц. Б. Бадмаев хөөрэбэ.

Хэжэнгын районой шатарай тренер А. И. Ильин — шатар наада хүгжөөлгын, үхибүүдые Эхэ орондоо дуратайгаар, интернациональна мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлгын, Хяагтын райсоведэй түрүүлэгшэ А. Б. Цыремпилов — колхоз, совхозуудые спортын түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр хангалгын, Буряадай хүдөө ажахын институдай ветеринарна факультедэй деканай орлогшо Н. И. Очиров — физкультурын хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэ дээшэлүүлгын, спортын бүлгэмүүд ба клубуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэлгын, хүдөөгэй һургуулинуудай һурагшадай дунда физкультура болон спортые үргэнөөр дэлгэрүүлгын, «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй тренер Д. Р. Эрдынеев спортын ветерануудай жэшээ дээрэ залуушуулые хүмүүжүүлгын асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулһан байна. 1985 ондо Агуу Илалтын 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ бүхэсоюзна хүдөөгэй наадануyд үнгэргэгдэхэ. Энээндэ эдэбхитэйгээр бэлдэжэ, республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалха гээшэ хүдөөгэй спортсменүүдэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Физическэ культура болон спортын республиканска комитедэй түрүүлэгшэ Г. Н. Манжуев конференциин хүдэлмэридэ хабаадажа, үгэ хэлэбэ.

«Урожай» бүлгэмэй областной соведэй, шалгалтын комиссиин шэнэ бүридэл, тус бүлгэмэй бүхэроссин IX конференцидэ хабаадаха делегадууд һунгагдаа.

Шэнээр һунгагдаһан областной соведэй эмхидхэлэй пленум бололо, уласхоорондын классай спортын мастер Г. Н. Цыренов дахинаа түрүүлэгшээр һунгагдаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

УНШАГШЫН ҺОНИРХОХО БАЙХАТ

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Бүхы юумэ хүнэй аша туһада» — РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй арбадахи сессиин материалнууд. ТАСС-ай шэнэ һонин. «Малай үбэлжэлгэ — харюусалгатай хаһа» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Газар ээдтээ дуратай юм» — С. Убеевэй статья. «Суглаан ямараар үнгэрхэ ёһотойб!», «Үгэ хэлэһэнэй хэрэг байгаа гү?» — А. Мазурай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Бүхы юумэ хүнэй аша туһада» — ТАСС-ай материалай үргэлжэлэл. «Социалис оронуудта» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдһээ. «Хилын саанаһаа» — суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Эдэбхи үүсхэлтэй хүн одоол ерэбэл даа» — А. Виноградовай хөөрөөн. «Бүхы модоёо ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ» — В. Лошаковой статья. «Браконьернүүдэй ааша зогсоохо!» «Тэрэл газартаа, ГРЭС-эй хажууда» — В. Баглаев, Д. Гармаевай корреспонденци. Сонсохолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.10 Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Мультфильмнүүд. 10.30—«Карусель»—уран һайханай фильм, 11.55—Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.35— Духовой оркестр наадаха.

Улаан-Үдэ. 16.55— «Пионери»— киножурнал. 17.00—«Байгал» — нютагуудай һонин. 17.10— «Талын галнууд»— тележурнал. (буряадаар). 17.40—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.05—«Новые приключения Акмаля»—уран һайханай фильм. 2-дохи сери.

Улаан-Үдэ. 19.30— Буряад хэлэнэй хэшээл.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—Арадай хинагшадай эдэбхитэдэй республиканска зүблөөнһөө.

Москва. 20.45— «У твоего порога»— уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35 —Хүгжэмтэ дамжуулга. 23.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Никитский ботанический сад»—телефильм. 9,35, 10.35— М. Ю. Лермонтов. «Бородино». 10.05, 14.10— «Англи хэлэн». 11.05—ПТУ-гай һурагшадта. Юрэнхы биологи. 11.35, 12.40—Географи. 5-дахи класс. 12.05—Сергей Есенинэй шүлэгүүд. 13.10 —Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 13.30 — Обществоведени. 10-дахи класс. 14.40 — А. Твардовский. «За далью —даль». 15.25 — «Актерой уран бэлиг». 16.35 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.05 — Улаан-Үдын нэхэмэл гадар хубсаһанай фабрикада хүүгэдэй эд бараанай ассортиментын үргэдхэгдэһэн тухай.

Москва. 19.30 — Телефильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Барилга ба архитектура» — киножурнал.

Москва. 20.00 — «Хани харилсаан». 20.30 — Красноярска хизаарай уран һайханай коллективүүдэй концерт.

Улаан-Үдэ. 20.45 — «Түби дэлхэйн үхибүүд» — киноочерк.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.20— Баскетболоор Европын чемпионуудай кубок. Эрэшүүл. ЦСКА —«Граналоро» (Итали). 22.00 — «Время». 22.35 — «Операция «Трест» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 4-дэхи сери.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам.редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81 корректорская — 2-33-61, выпускающие—2-35-95, объявлений — 2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-02570. Заказ № 281. Индекс 04649.